

DİYANET İŞLERİ BAŞKANI TAYYAR ALTIKULAÇ'ın "SÜNNİ-ALEVİ ÇATIŞMASI" konusunda özel demeci

PAZARTESİ AYDINLIK'TA

Aydınlık

Kuruluş yılı: 1921
Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

PAZAR 13 TEMMUZ 1980

10 LİRA

ÇİN'de sosyalizmin sorunları üzerinde tartışma

SINIF VE SINIF MÜCADELESİ

● SINIFLARIN BELİRLENMESİ, ● SINIFLARIN ORTADAN KALKMASINDA KISTASLAR, ● SÖMÜRÜCÜ SINIFLARIN MENSUPLARININ DÖVÜŞTÜRÜLMESİ, ● KALINTILAR

konularında farklı görüşler

8.SAYFADA

Sokağa çıkma yasağı sürüyor, sokaklarda sadece jandarma ve polis var

Fatsa'da operasyon köylere kaydırıldı

FATSA (ÖZEL)

FATSA'da iki gündür sürdürülen operasyon şimdi köylere kaydırıldı. Bunun için çok sayıda askeri birlik köylerde aramalara girişti.

Fatsa'da önceki gün sabaha karşı 03.30'da konan sokağa çıkma yasağı da sürüyor. Et Balık Kurumu binasında karargah kuran jandarma birlikleri, Fatsa içinde de ev ev aramaları yürütüyor. Bu arada gözaltına alınan 350 kişi Et Balık Kurumu Soğuk Hava Deposuna konuyor. Gözaltına alınanlar daha sonra da gruplar halinde Perşembe'ye gönderiliyor. Çevre ilçelerde, Çamaş ve Aybastı'da yürütülen operasyonlarda gözaltına alınanlar da Et Balık Kurumu Soğuk Hava Deposunda tutuluyor.

Askeri kuvvetler ve polis birlikleri Fatsa içinde operasyonları sürdürürken, bir kısım kuvvetler de köylerdeki operasyonlara dağıldılar.

DEMAS BEKÇİSİ KIYASIYA DÖVÜLDÜ

Fatsa'da yürütülen operasyonun ilk gününde Demas Fabrikasına gelen jandarmaların başındaki Komando Yüzbaşısına "İçeri girecek misiniz?" diye soran fabrika bekçisi Sadık Kavcı'yı üç komando eri cop ve dipçikle kıyasıya dövdüler ve hastanelik ettiler.

Ağır dövülen Demas bekçisi Sadık Kavcı jandarma gedikci başçavuşu tarafından jiple hastaneye kaldırılarak tedavi altına alındı.

Gaziantep'te bir lokantacı, Anamur'da bir ebe öldürüldü

GAZİANTEP (ÖZEL)

GAZİANTEP'te dün sabah saat 6.30 sıralarında işine gitmekte olan Nuri Fırat adlı bir lokantacı kimlikleri belirlenemeyen motosikletli 2 saldırganın açtığı ateş sonucu yaralanarak Devlet Hastanesine kaldırıldı. Yapılan müdahaleye rağmen lokantacı Nuri Fırat kurtarılamadı. Saldırganların yakalanması için aramalar devam ediyor.

ANAMUR'DA SİLAHLI SALDIRIYA UĞRAYAN EBE ÖLDÜ

Mersin Anamur'da Aynur Özal adlı bir ebe ile eşi Ahmet Özal gezinti sırasında silahlı saldırıya uğradı. Ebe Aynur Özal olay yerinde öldü. Ahmet Özel ise yaralanarak hastanede tedavi altına alındı. Saldırganların yakalanmasına çalışılıyor.

(Devamı sa.6, sü.2'de)

TRT, MİSK yöneticilerinin tutuklanması haberini örtbas etti

ANKARA (ÖZEL)

MİLLİYETÇİ İşçi Sendikaları (MİSK) Eskişehir Bölge Temsilcisinin cinayet suçundan tutuklandığı şeklindeki Emniyet Müdürlüğü açıklaması TRT yöneticilerinin tutumu yüzünden haber bülteninde okunamadı. 8 Temmuz günü, TRT Haber Merkezine MİSK Eskişehir Bölge Temsilcisi Tevfik Özden ve işyeri temsilcisi İdris Aygörmez'in sendikalarından ayrılan bir işçiyi öl-

(Devamı sa. 6 sü. 3'de)

Malatya'da ÜGD Başkanlığı sırasında komandoların birçok eylemlerini örgütleyen ve eylemlere fiilen katılan Mesut Samanlı, M. Ali Ağca ve bir grup komando ile birlikte görülüyor. Resimde görülen komandolar. 1.Hanifi Gürün, 2.Mesut Samanlı, 3.Yaşar Bozkurt, 4.Mehmet Saral, 5.Ali Saral, 6.Mehmet Ali Ağca

Ağca'nın yakın arkadaşı, ordu içinde faaliyet yürütüyor

DENİZLİ (ÖZEL)

ABDİ İpekçi'nin katili M. Ali Ağca'nın yakın arkadaşlarından Mesut Samanlı'nın askerliğini yapmak üzere asteğmen olarak Denizli Çavuş Talimgahında bulunduğu ve birliğinde örgütlenme çalışmaları yaptığı, askerler üzerinde yoğun bir baskı ve zorbalık uyguladığı öğrenildi.

Askerliğinden önce Malatya ÜGD Başkanlığı yapan Mesut Samanlı, komandoların birçok saldırılarına katılmış, M. Ali Ağca'nın saklanmasına yardımcı olmuş, ÜGD Malatya şubesinde Ağca'nın da katıldığı seminerler düzenleyerek komandoların eğitimi ve kışkırtıcı eylemlerinde aktif görevler almıştı.

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

CHP genel görüşmesine ilgi azaldı

ANKARA (ÖZEL)

CHP Meclis Grubunda devam eden son gelşimeler hakkındaki genel görüşmeye ilgi giderek azaldı. Dün yapılan üçüncü oturum sırasında parlamenterlerin yarıya yakın bir kısmının hazır bulunmadığı görüldü. Buna karşılık Genel Başkan Bülent Ecevit ve parti içi muhalefetin önde gelen isimleri görüşmeleri kesintisiz izlediler.

Görüşmeler ise CHP içindeki iktidar ve muhalefet taraftarları parlamenterler arasında bir söz düellosu şeklinde geçti. Muhalefet, parti yönetimini hatalı bir politika izlemekle eleştirirken, Genel Merkezciler muhalefeti parti politikasını baltalamakla suçladılar.

Çağlayangil

Çağlayangil siyasi parti liderleriyle yaptığı görüşmelerden sonuç elde edemediğini açıkladı

Yeni Kontenjan Senatörleri: Sancar, Melen, Menteş, Bayülken ve Cenkçi

YAZISI 6. SAYFAMIZDA

Gerginliği azaltmak için kentte toplantılar yapılıyor

Cami hocaları: «Çorum'da olayları sağcılar başlattı»

ÇORUM (ÖZEL)

ÇORUM'da durum gerginliğini korurken Alevi ve Sünni kesimlerin ileri gelenleri, çeşitli mesleklerin temsilcileri bir araya gelerek, sorunlara bulunacak çözümleri tartışıyorlar. Önceki gün yapılan toplantıya Çorum Müftüsü, Ulucami Hafızı Mürsel Hoca, Recep Hafız, Baro Başkanı Fevzi Bilal, Avukat Erdal Eralp, esnaftan Fevzi Turgut, Hüseyin Ahlatçı, Gazi Alakoç, Avukat Fevzi Aktuz, Belediye Başkanı Vekili Vahit Benderli ile Belediye Meclisi Üyesi Galip Berkay katıldılar.

Toplantıda Vali Vekili, Emniyet Müdürü Vekili Cumhuriyet Savcısı, Garnizon Komutanı ve Jandarma Komutanı da bulundular.

Toplantıda olayların önlenmesi ve tahriklere kapılınmaması için herkesin kendi çevresine telkin

(Devamı sa. 6 sü. 4'de)

Çorum'da incelemelerini sürdüren TİKP Başkanlık Kurulu üyesi Hasan Yalçın, Demirel'e mektup yolladı

TİKP «Çorum'da güvensizlik ve tedirginlik hakimdir»

ÇORUM (ÖZEL)

TİKP Başkanlık Kurulu üyesi Hasan Yalçın, Başbakan Demirel'e bir mektup yollayarak, Çorum olaylarına ilişkin gözlemlerini bildirdi ve acil önlemler alınmasını istedi. Hasan Yalçın'ın Başbakana yolladığı mektubun metni şöyle:

"Yerinde yaptığım incelemelere dayanarak Çorum olaylarının gerçek nedenleri ve bugünkü durumla ilgili tespitlerimizi ve alınması zorunlu gördüğümüz önlemleri bilginize sunuyoruz.

(Devamı sa. 6 sü. 4'de)

BAŞYAZI

Diyalektiğin cilvesi

Doğu Perinçek

ELİMDE "Devrimci-Sol" imzalı bir bildiri var. Bu bildiri bugünkü durumu şöyle tahlil ediyor:

"Türkiye'nin birçok ili ve kasabasında devrimcilere ve yurtseverlere hayat hakkı tanınmamaktadır. Örnek mi istersiniz? İşte Karadeniz şeridi; büyük bir kesimi faşistlerin kontrolüne girdi. İşte Orta Anadolu... İşte Ankara; devrimciler ancak ve ancak birkaç mahallede tutunabilmekteler. O da Alevi kökenli vatandaşların yoğunlukta olduğu yerlerdir."

Amacımız, bu satırlara yansıyan karamsar durum tahlilini eleştirmek değil. Teslimiyete dönüşen maceracılığın panik havası üzerinde durmakla da yeni bir şey söylemiş olmayacağız. Azınlık mezhep içine sıkışıp kalan ve bu yüzden halkın bütünü ile birleşme çizgisi izlemeyen sahte solculuğun çıkmazı ise, başka bir yazının konusu olabilir.

(Devamı sa. 6 sü. 1'de)

Bir yılı aşkın bir süredir devam eden ve bütün Maraş halkının, bütün Türkiye halkının gözlerini üzerinden eksik etmediği Maraş katliamı davasının sonlarına gelindi. Sanıkların kişisel savunmalarının ardından Adana Sıkıyönetim Mahkemesi sanıklarla ilgili kararını açıklayacak.

K.Maraş katliamı davasında karar yaklaşıyor

ADANA (ÖZEL)

476'sı tutuklu 810 sanıklı Kahramanmaraş katliamı davasında sanık vekillerinin savunmalarını tamamlamasıyla karar safhasına gelindi. Duruşmalara sanıkların şahsi savunmalarıyla devam edilecek ve daha sonra mahkeme karar verecek.

Savunmalar boyunca söz alan MHP'li ve AP'li avukatlar sanıkların suçsuz olduğunu iddia

(Devamı S. 6 Sü. 6'da)

Daha önce sendikanın şubesine saldırı düzenleyen Maden-İş yöneticisi tutuklanmıştı

Devrimci Maden-İş Genel Merkezi bombalandı

● Geceyarısı meydana gelen olayda binanın bütün camları kırıldı.

KDZ EREĞLİ (AA)

EREĞLİ'de önceki gece Türkiye Devrimci Maden-İş Sendikası Genel Merkezine patlayıcı madde atıldı. Patlama sonucu binada geniş maddi hasar meydana geldi.

Bir süre önce de aynı sendikanın Ereğli Şubesi DİSK'e bağlı Maden-İş Sendikasının bazı taraftarlarınca basılmış, olaydan sonra Maden-İş Sendikasının 9.

(Devamı S. 6 Sü 1'de)

GELENEKLERİMİZE barış, dostluk ve birlik ayı olarak yerleşen Ramazan bugün başlıyor. Ramazan toplum içinde dayanışmanın, misafirperverliğin en güzel örneklerinin görüldüğü, güler yüzlü bir aydır. Bu ayda davetsiz iftara gitmek bile bir saygı ve incelik belirtisidir. Sohbetle, neşeyle geçen Ramazan geceleri halkın mizah, taşlama ve eleştiri yeteneğini ortaya koyar. 30 günün sonunda gelen bayram, küslerin barışmasıyla noktalanır, kırgınlıklar giderilir.

Ramazan ayına "Hoş geldin" der tüm okurlarımıza ve halkımıza mutluluk, yurdumuza barış ve esenlik dileriz.

Aydınlıkta

SİNA ÇILADIR

Böylesi de var!

1971 yenilgisinden sonra, 12 Mart faşistlerine teslim olmayı ''devrimciliğin'' gereği sayanlar, bu tutumlarına uygun bir de teori geliştirmişlerdi. Bu teoriye göre, ülkemizdeki (devrimci mücadele dahil) her türlü siyasi faaliyet, emperyalizmin denetimi altındaydı. Emperyalistler, diledikleri hükümeti indirip diledikleri bindiriyorlardı. Emperyalistlerin işine gelmeyen bir hükümetin ayakta kalabilmesine olanak yoktu. 12 Mart'ta Demirel hükümeti bunun için devrilmişti. Tarihte de böyleydi bu. Örneğin Abdülhamit'i deviren güç emperyalizmdi. Çünkü, Abdülhamit ilerici, yurtsever bir padişahtı...

Aynı teori sahiplerine göre, ülkemizdeki devrimci hareket de CIA'nın ''ihraç malı'' idi. Ülkemizde yayınlanan sosyalist içerikli her türlü yayın, özellikle çeviri yayınlar, CIA'nın bilgisayarlarının ''okey''ini aldıktan sonra yayınlanıyordu. Dolayısıyla ''sosyalist geçinenler'', gerçekte bilimsel sosyalizm diye ''CIA sosyalizmi''ni hatmediyorlardı. Velhasıl Türkiye'de emperyalizm kadiri mutlaktı..

* * *

Emperyalizmin, bir tanrı gibi, Türkiye'de her şeyi kontrol ettiğini ileri sürenlerden birisiyle, Selimiye Cezaevinde konuşuyoruz; 1970'li yılların başları... Çoktandır dikkatimi çeken bir şeye değiniyorum:

– Sen iyice koyverdin kendini, bir banyo yapıp temizlensen iyi olur...

Karşımdaki kurnaz kurnaz gülümsüyor:

– Sen, diyor, hâlâ uyanamadın, gerçeği göremiyorsun.

– Ne gerçeğini?

– Sabun gerçeğini.

– Nedir o sabun gerçeği?

– Bize yıkanmamız için sabunu kim veriyor?

– Cezaevi idaresi.

– Peki onlara kim veriyor?

– Ordunun ikmaliyle kim uğraşıyorsa onlar.

– Yani emperyalistler! Sabunların içine gizli bir madde konulması ihtimalini hiç düşünmedin mi? Yazık!.. CIA, sabunların içine beynimizi yıkayan özel bir madde koyuyor. Bu madde mesamattan kanımıza karışıyor. İnsan biraz uyanık olmalı!..

Şaka mı yapıyor diye yüzüne dikkatle bakıyorum, değil.

* * *

''Özgürlük'' isimindeki haftalık gazetenin 7 Temmuz tarihli 6. sayısını gözden geçirirken, bu olay geldi aklıma. ''Özgürlük'' ün başyazısında şöyle deniliyor:

"Mevcut hükümetin güvenoyu alması emperyalistlerin ve egemen sınıfların halka karşı yürüttükleri faşist zorbalık politikasını reformist ve dinci bir hükümetle maskelemeye bugün için gerek duymadıklarını gösterdi. Eğer onlar böyle bir şeye gerek duysalardı reformist, revizyonist ve sözde devrimci-demokrat çevrelerin aşırı tezahüratı olmadan da 'Erbakan Hoca'ya gerekli direktifi vererek ve gerekirse bazı milletvekillerinin parti değiştirmelerini sağlayarak, hükümette bir nöbet değişikliğini gerçekleştirebilirlerdi. Ama işçi sınıfı ve halk için ne değişirdi? Hiç bir şey.''

Yukarıdaki paragrafta, ülkemizdeki bütün maceracı grupların ''siyasi çizgi''sine damgasını basan iki önemli nokta vardır:

1- Emperyalizm kadiri mutlaktır.

2- Egemen sınıf partileri arasında hiç bir ayrım yoktur. İşbaşında ha AP-MHP ikilisi olmuş, ha CHP-MSP ikilisi, farketmez...

Denilecektir ki; iyi, pekala! O halde ne yapmak gerekiyor?

''Özgürlük''ün başyazısına bakıyorsunuz, bu sorunun yanıtı yok, bir sürü boş lafla karşılaşıyorsunuz. Öyle de olması gerekiyor. Çünkü ''Özgürlük'', parlamenter mücadelenin önemini kavrayamıyor, halkın mücadelesi ile parlamenter alternatifler arasında bir ilinti kuramıyor ve dahası, Türkiye'nin ihtiyaçlarından zerre kadar haberi yok...

Eğer olsa, Türkeş'in işbaşında kalmasını böylesine umursamazlıkla karşılayabilir mi?!..

Bir de devrimden bahsediyorlar!

İSTANBUL 9.cu İCRA MEMURLUĞUNDAN
GAYRİMENKUL SATIŞ İLANI
DOSYA NO: 1979/24 Talimat

Şişli, Mecidiyeköy mah. Maya sk. da kain 5 kapı nolu, 308 pafta, 1960 ada, 21 parsel sayılı ve 1531 M2 sahalı K. Apt.nın da kat mülküyetine çevrilmiş bulunan 6/150 arsa paylı 3.cü katta 19 nolu meskenin tamamı bir borçdan dolayı hacz edilmiş ve açık arttırma suretiyle satışa çıkarılmıştır.

İMAR DURUMU: İst. Bel. İmar Müd.nün 547 nolu ve 22.2.1980 Ta.li imar belgesine göre: 14.7.1976 ve 15.4.1977 tasdikli tarihli, 1/1000 ölçekli, Mecidiyeköy Dikilitaş planı ve kat tadilli mer'i imar planı muvacehesinde 20.00 MT' derinliğinde 15.50 mt. yüksekliğinde, krokisinde taralı olarak gösterilen, sahada ön tarafdan imar istikametli, ön yol bahçe mesafesi en az 5.00 mt. ve yan bahçe mesafeleri de 5.00 er mt. olan blok inşaat nizamında bir inşaat yapımına müsait olduğu anlaşılmıştır.

EVSAFI: Gayrimenkul Şişli de Mecidiyeköy mah.de Şişli Büyükdere caddesinden ayrılan 2.ci taş ocağı sokağına girilip sağa ilk ayrılan Maya sk. da 5 kapı nolu Üçmert isimli apartımanın 3.cü katta 19 nolu dairesidir. Ana gayrımenkul 1 bodrum, 1 zemin, 4 normal katdan müteşekkil betonarme karkas olup altında 4 mağazası olan her katta 4 dairesi vardır. Dairede sıcak su, temiz su, pis su, elektrik ve kalorifer tesisatı mevcuttur. Daire net yaklaşık 115 M2 kullanış sahalıdır.. Daire arka bahçe ve yan doğuya bakmaktadır. Daire giriş antresinin karşısında arka bahçeye bakan 1 salon vardır. Antreden sağa dönülüp ilerlendiğinde sağ tarafda aydınlığa bakan 1 mutfak ile 1 banyo, nihayetinde ise doğu yan bahçeye bakan 1 yatak odası vardır. Bu antre-koridorun nihayetinden soldaki koridora (L koridor oluyor) dönüldüğünde sağ tarafda doğu yan bahçeye bakan 1.00-3.00 M2 sahalı balkonu olan ikinci bir yatak odası ile nihayetinde arka bahçe ile doğu yan bahçeye bakan 1 köşe oturma odası vardır.

KIYMETİ: 2.530.000.00 TL. kıymet taktir edilmiştir. Müzayedeye iştirak edeceklerin muhammen kıymetin %10 nispetinde nakti teminat akçesi yatırmaları veya milli bir bankanın teminat mektubunu ibraz etmeleri icap eder. Dellaliye resmi, ihale damga pulu bedeli, tapu harç ve masrafları iletahliye ve teslim masrafları alıcıya aittir.

İlk açık arttırması 15/8/1980 CUMA günü saat 10'dan 10.30'a kadar İstanbul da 9.cu icra dairesinde yapılacaktır. Arttırma şartnamesi herkesin görebilmesi için 4/8/1980 den itibaren dairedeki özel kartonda açık bulundurulacaktır. Taliplilerden şartname talep edildiğinde 25 Tl.lık posta pulu gönderildiğinde adreslerine bir örneği gönderilecektir. İlk açık arttırmada teklif edilen bedel muhammen kıymetin %75'ni bulmadığı taktirde ençok arttıranın taahüdü baki kalmak üzere arttırma 10 gün daha uzatılarak onuncu 25/8/1980 PAZARTESİ günü saat 10'dan 10.30'a kadar yine İstanbul'da 9.cu icra dairesinde yapılacak ikinci açık arttırmada ençok arttırana ihale olunacaktır. İpotek sahibi alacaklılarla diğer ilgililerin ve irtifak hakkı sahiplerinin haklarını, faiz ve masrafa dair olan iddialarını dayanağı belgelerle 15 gün içinde icra dairesine bildirmeleri icap eder. Aksi halde hakları tapu sicilile sabit olmadıkça satış bedelinin paylaşılmasından hariç kalırlar. Daha fazla bilgi edinmek isteyenlerin memurluğumuzun 1979/24 Talimat sayılı dosya numarası ile memurluğumuza müracaatları alıcıların satış mahallinde ve saatinde hazır bulunmaları ilan olunur.

8 Temmuz 1980 (Basın: 5034-837)

düşünce dünyası

HAZİNE TOPRAKLARININ DURUMU

Aygül Çetin
(Tarım Mühendisi)

KÖYİŞLERİ ve Kooperatifler Bakanlığı Toprak ve İskan İşleri Genel Müdürlüğünce yapılan ''Köy Envanteri'' sonuçlarına göre yurdumuzdaki topraksız ailelerin oranı %30.7'dir Bir başka hesapla da yurdumuzda 5 çiftçi ailesinden 4'ü az topraklı ya da topraksızdır.

1970 yılında ise ülkemizde 13 milyon dönümlük hazine toprağı bulunmaktaydı. (1) Topraksız ve az topraklı köylülere dağıtılması gereken bu topraklar yıllardır kapanın elinde kalmış ve yağma edilmiştir.

Hazine toprağı nedir?

Hangi tür toprakların hazine toprağı olduğu ve sayılacağı sık sık tartışılan bir konudur. Buna cevap olarak şöyle bir tanımlama yapabiliriz.

Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan, mera ihtiyaç fazlası olarak saptanıp hazine adına tescil edilen, hazineden belediyelere devredilip bir kullanıma tahsis edilmemiş olan, göllerin ya da bataklıkların kuruması ve kurutulması ile nehirlerin dolmasıyla kazanılan, işlenmeye elverişli olmayan tuzlu, taşlık ve benzeri topraklarda devletçe islah edilen, bütün bunların dışında kamulaştırılan araziler yasal olarak hazine topraklarıdır.

Hazine toprakları kullanımının tarihçesi

Hazine topraklarının kullanımını Cumhuriyetin ilanını başlangıç alarak dört devrede inceleyebiliriz.

I. Dönem– Cumhuriyetin ilanından, 4753 sayılı ''Çiftçiyi Topraklandırma'' yasasının yürürlüğe girdiği 11.6.1945 tarihine kadar süren devredir.

Tablo I
1923-60 Yılları Arasında Göçmenlere Dağıtılan Topraklar

Yıllar	Aile Sayısı	Dağıtılan Toprak/dk.	Ortalama/dk
1923-33	157.736	6.258.928	39.68
1934-49	62.849	2.866.685	45.61
1950-60	21.496	1.165.806	54.23
TOPLAM	242.081	10.291.419	42.51

(Kaynak: Toprak İskan Arşivleri)

Tablo II

	Köy sayısı	Aile sayısı	Dağıtılan arazi
Toprak İskan'ın kiralamaları	354	17.004	767.895 dönüm
TTR'nin Urfa uygulaması	47	1.218	230.000 dönüm

Bu dönemde muhacirlerin, naklolunanların aşiretlerin ve muhtaç topraksız çiftçilerin topraklandırılması öngörülmüştür.

Nitekim Mustafa Kemal 1.11.1929'da yaptığı bir konuşmada;

''Kezalik çiftçiye arazi vermekte, hükümetin mütemadiyen takip etmesi lazım gelen bir keyfiyettir. Çalışan Türk köylüsüne işleyebileceği kadar toprak temin etmek memleketin istihsalatını zenginleştirecek başlıca çarelerdendir.''

diyerek özellikle topraksız köylülerin topraklandırılmasını vurgulamaktadır.

Oysa bu dönemde sadece göçmenlerin yerleştirme ve topraklandırılmasına ağırlık verilmiştir (Tablo I) Bunun dışında uygulama yapılmamıştır.

Bu işlemde daha çok hazine adına tescilli topraklar kullanılmıştır. Yerleştirmeye bağlı olarak gerçekleştirilen topraklandırma ağırlıkla, Trakya, Marmara ve Ege bölgelerinde yapılmıştır.

Bu dönemde 1938 Dersim olayları nedeniyle yapılan ''Mecburi İskan'' dışında; muhtaç çiftçilere, naklolunanlara ya da göçebelere, toprak dağıtılmasını göremiyoruz.

II. Dönem– 1945'de ''Çiftçiyi Topraklandırma'' yasasının yürürlüğe girmesinden 25.6.1973'de 1517 sayılı ''Toprak ve Tarım Reformu'' yasasının yürürlüğe girdiği zamana süren devredir.

Bu dönemde "Devlet, toprağın verimli olarak işletilmesini gerçekleştirmek ve topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan çiftçiye toprak sağlamak amaçlarıyla gereken tedbirleri alır"

diyen 1960 Anayasasının da (37. madde) etkisiyle birinci dönemin aksine topraksız ya da az topraklı köylülerin topraklandırılmasına nispeten ağırlık verilmiştir. 1947-74 arasında 8840 köyde, 446.825 aileye 22.054.283 dönüm arazi dağıtılmıştır. (2)

Bu dönemde kamulaştırma hiç yapılmamıştır. Sadece mevcut hazine toprakları dağıtılmıştır.

III. Dönem– 1973'de "Toprak ve Tarım Reformu" yasasının kabulünden aynı yasanın Anayasa Mahkemesi kararıyla yürürlükten kaldırıldığı 10 Mayıs 1978'e kadar süren devredir.

Bu dönem gerek örgütlenme gerekse uygulama açısından başarısız olmuştur. Reform bölgesi Urfa'da kamulaştırılan 1.8 milyon dönüm ve tapulama sonucu saptanan 1.2 milyon dönüm araziden oluşan toplam 3 milyon dönüm hazine toprağının sadece 230 bin dönümü, 1218 topraksız aileye dağıtılabilmiştir. Geri kalan 2 milyon 770 bin dönüm hazine arazisinin topraksızlara dağıtımı gerçekleştirilememiştir. Oysa Urfa'da toprak istemiyle beyanname veren topraksızların sayısı 75.700 ailedir.

1974-77 yılları arasında Toprak İskan Genel Müdürlüğünce, hazine topraklarından yararlanılarak 354 köyde, 17.004 aileye 767.895 dönüm arazinin kiralanma işlemleri yapılmıştır. Bu rakamlar Urfa uygulaması ile karşılaştırıldığında Urfa'daki başarısızlık daha açık görülmektedir. (Tablo. II)

Toprak ve Tarım Reformu yasası iptal edilince kamulaştırılan topraklar ile hazine topraklarının kullanılması, korunması, dağıtılması, dağıtım yapılmış işletmelerin devamı ile Urfa'da yapılmış yatırımlar, altyapı ve sulama şebekelerinden yararlanma konularında çözümsüz sorunlar ortaya çıkmıştır. Kamulaştırılan araziler dağıtılmadığı için eski sahipleri Danıştaya başvurarak topraklarını geri almaktadırlar.

IV. Dönem– 1978'de Toprak ve Tarım Reformu yasasının iptalinden başlayıp günümüze kadar süren ve daha ne kadar süreceği de belli olmayan devredir.

Toprak ve İskan İşleri Genel Müdürlüğünün kiralama yetkisi kaldırılmıştır. Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının hazine arazilerini emrinde bulundurma yetkisi kalmamıştır. Bu durumda hazine arazilerini kullanma yetkisi Maliye Bakanlığına ait olmaktadır.

Hazine topraklarının kullanımında tam anlamıyla bir kaos başlamıştır. Bu kaosun giderilmesi, topraksız köylülerin toprağa kavuşturulması ve bu amaçla hazine topraklarından yararlanılması ancak köklü çözümlerin etrafında toplanmakla mümkündür. En son Urfa deneyinden çıkarılması gereken ders bu olmalıdır. Yoksa gelecek yıllarda da 10 Haziran Topraksızlar Günü bu yıl olduğu gibi toprak ağaları tarafından kutlanır.

Türkiye'nin; köylülerin gücünü harekete geçirerek toprakağalığını tasfiye edecek ve köylüleri toprağa kavuşturacak, köklü bir toprak dağıtımına olan ihtiyacı bugün vazgeçilmez hale gelmiştir.

(1) Toprak İskan ve Milli Emlak Genel Müdürlüğü kayıtları.
(2) Aynı kayıtlar.

HALKIN SESİ

GAZETEMİZİN SAHİBİ 45 MİLYON HALKTIR

YASA BENİM DİYEN OKUL MÜDÜRÜ VE SÜRGÜNLER, KIYIMLAR

Yurt çapında sürdürülen yasa dışı bozuk durumun bir uzantısını sizlere duyuran bu sesimizi gazetenizde yansıtırsınız umudu ve güveni içinde sizlere yazıyoruz. Memurların, öğretmenlerin sesini duyuracağı başka yer kalmadı zaten.

Her gün onlarca yurttaşın öldürüldüğü, can güvenliğinin kalmadığı ve pahalılık yüzünden yaşanamaz yapılan ülkemizde öğretmen sürgünlerine daha da hız verildi okulların tatile girişiyle.

Bizler Lüleburgaz Kepirtepe Lisesi öğretmenleriyiz. Hiç bir soruşturmaya, gereğe, hiç bir yasal dayanağa dayanmadan okulumuzdan daha önce on dört öğretmen şimdi de on bir öğretmen sürgün edildi.

Bütün öğretmenlik hayatında ulusumuzun çocuklarına ve yurdumuza hizmetten başka bir düşünce ve davranış içinde olmadık. Partizan düşünceleri aşılamaya çalışmaktan mutlak uzak bulunduk. Bütün bunlar meslek kayıtlarından da kolayca anlaşılır.

Bu öğretim yılı başında tayin edilen Okul Müdürü Remzi Yeşilyurt, önce kendisini ''Ben Kepirtepe'nin Allahıyım, kimse bana karışamaz'' diye tanıttı. Hükümet değişikliğinden sonra asıl icraatına girişti. Öğrencilere: ''Ben faşistim, bana faşist diye bağırın'' diyerek kışkırtıcılığa koyuldu.

Öğrencileri ufak bahaneler yaratarak dövdü, küfür etti. Askeri bir disiplin uygulamaya çalıştı. Demokrat, Cumhuriyet, Gırgır... gibi gazeteleri okutmamak için çok uğraştı, yasakla... Tercüman, Hergün, Son Havadis gazetelerinin okunmasını istedi. Müdür odasını baskı ve işkence odası yaptı. Halen öğrencilerle olan bazı dayak ve küfür davaları mahkemede. Başyardımcı ile birlikte öğrencileri ve Töb-Der üyesi öğretmenleri komünistlikle suçladılar: ''Burayı hep komünistler doldurdu, hepinizi temizleyene kadar uğraşacağız'' diyerek yandaşı görmedikleri öğretmenler ve öğrencilere tehditlerini, baskılarını artırdılar. Hatta Okul Müdürü okul santralından evine bağlantıyı sürekli tutarak öğretmenlerin özel telefon görüşmelerini boyuna dinlemektedir.

Müdür Öğretmenler Kurullarında yapılan eleştirilere hiç kulak asmadı. (Görüşmelerin geniş açıklamaları Öğretmenler Kurulları tutanaklarında var.)

Müdürün tutum ve davranışlarını protesto eden öğrenciler boykot yaptılar. Yatılı okudukları halde okulu terkedip evlerine gittiler. Uzun süre okula dönmediler. Yazışmalar sonunda ancak velileriyle döndüler.

Böylece öğrenci ve öğretmen kıyımı için bahane yaratılmış oldu.

Sonunda 47 öğrenci tastikname ile sürüldü. (Hiç biri gittikleri yerlerde okuyamayıp evlerine döndüler) 400'e yakın öğrenciye çeşitli cezalar verildi. Bunlardan 195'inin ahlak notu zayıfa kadar indirildi. 100'ü aşkın veli de tazminat ödeyip çocuğunu okuldan aldı.

Ancak, Müdür öğrenci olaylarının kışkırtıcısı ve tertipçisi olarak kafadaşı olmayan öğretmenleri suçladı. Hep öyle gösterdi, anlattı. Mart ayında on dört öğretmenin tayinini çıkarttı. Öğretmen eşlerden her biri uzak ayrı bir İl'e sürüldü. Aileler parçalandı, perişanlık ve mağduriyete itildiler.

Ancak Müdür istediği sonuca varamayınca yandaşı olmayan öğretmenleri suçlamayı sürdürdü. On bir öğretmenin daha uzak illere sürgününü çıkarttı. Verilen yolluk paralarıyla göç taşımak değil, parçalanan ailelerin bir araya yayan gidip gelmesi bile olanaksız.

Halen okulda Tamamlama Sınavları yapılmaktadır. Yeni sürgünlerle yıl içinde derslerine giden, ders öğretmenleri sınav komisyonlarından dışlandı. Yerlerine Müdürün istediği branş dışı, ders dışı öğretmenler sınavlara konuldu. (Tarih sınavına resim öğretmeninin konulması gibi.)

Bu yolla istenilen öğrencilerin daha kolay sınıfta bırakılması sağlanacaktır. Bu durum da, yönetmeliklere aykırı bir tutum.

Okul Müdürü, tayini yapılan öğretmenlere baskıya devam etmektedir: ''Hemen okulu terkedin, okulun servis arabasına binmeyin, lojmanları boşaltın, defolun yeni yerlerinize gidin, aksi halde maaş nakil belgelerinizi vermiyorum'' diye diretmektedir.

İşte, özetle Atatürkçü öğretmenlerin durumu

Müdür: ''Gidin Kaymakama, Valiye, Cumhurbaşkanına şikayet edin'' diye de meydan okumaktadır.

Kepirtepe Öğretmen Lisesi İkinci Tur Sürgün Öğretmenleri Lüleburgaz

Silifke' de komando saldırıları ve maceracı sol

AP hükümetinin başa gelmesi ve MHP'nin saldırılarının artmasıyla birlikte Silifke'yi terkeden maceracı sol, Silifke'de Aydınlıkçılarla MHP'lilerin büyük bir 'işbirliğini' ortaya çıkarmışlar.

Silifke'de İş Bankasının çevresi MHP taraftarlarının saldırı alanlarındandır. ''Devrimciler'' İş Bankasının önünden geçemezken nasıl oluyor da Aydınlıkçılar buradan geçebiliyorlar. Bunlar muhakkak MHP ile işbirliği yapıyorlar ki oradan korkmadan geçebiliyorlar. Evet büyük işbirliği bu.

Şimdi biz de bazı şeyler söylemek istiyoruz. Biz de sizin gibi köprünün bir yakasından diğer yakasına geçmek için taksi tutsaydık, elbette biz de İş Bankasının önünden geçemeyecektik. Ancak biz aksini yaptık. Hem de onların 'kurtarılmış bölgemiz dedikleri İş Bankasının önünden MHP'yi tecrit eden bildirileri dağıta dağıta, eğer bir arkadaşımıza saldırmışlarsa o olayın üzerine yürüyerek, hatta ÜGD'nin kapılarına kadar kovalayarak geçtik, geçeceğiz de.

Demek ki bu laf değil yürek işiymiş. Cesaretiniz varsa, siz de MHP'yi tecrit eden bir bildiri dağıtın. Ama ne gezer.

Silifke'den N.Ü.

Tek-Gıda-İş Sendikası Eskişehir Şubesi Başkanı Mevlüt Alpak:
"Tek kelime ile bizi sattılar"

Eti Bisküvi Fabrikasında Tek Gıda-İş Sendikası Eskişehir Şubesi ile işveren arasında toplu iş sözleşmesi görüşmeleri, alınan grev ve lokavt kararı ile geçtiğimiz ay ortalarında sona erdi. İşyerlerinde asılan grev kararının yasal süresinin dolması beklenirken Tek Gıda-İş Sendikası Genel Merkezince sözleşmenin imzalanması, sendikanın Eskişehir Şubesi ve işçiler arasında tepki ile karşılandı.

Tek Gıda-İş Sendikası Eskişehir Şubesi Başkanı Mevlüt Alpak, konuyla ilgili olarak ''Tek kelime ile bizi sattılar'' dedi. Mevlüt Alpak sözlerini şu şekilde sürdürdü: ''İşveren ile 46. maddeden uyuşmazlığa gidilmişti. İşverenin işyerinde dağıttığı bildirilerden öğrenebildiğimiz kadarıyla, bizim kazandığımız hakları bile Genel Merkez geri vermiş. Buna örnek olarak, yeni giren işçinin toplusözleşmeden yararlanması hakkını gösterebilirim.''

Konuyla ilgili olarak sorduğum bir soruya da Alpak şu şekilde cevap veriyordu: ''Şubemiz her türlü grev hazırlıklarını tamamlamıştı. Yasal sürenin dolması beklenirken, Genel Merkezin bizi atlayarak sözleşmeyi imzalaması, tabanı, Eskişehir Şubesini, Kocaeli Merkez Şubesini çiğnemesine ve aynı zamanda sendikal mücadeleyi zedelemesine neden olmuştur. Bizim burada söyleyeceğimiz çok şeyi 1000 civarında işçimizin Genel Merkeze çektiği telgraflar daha iyi vurgulamıştır.''

Muhammet Çil

Küçük dünyalar

Geçenlerde TİKP Genel Başkanı Doğu Perinçek'in bir konferansını izledim. Anımsadığım kadarıyla konuşmasının bir bölümünde şöyle diyordu: ''Hepinizin kafasında kurduğu küçük dünyalar vardır.

''Siz istediğiniz kadar evinizi, evinizin bahçesindeki tavukları düşünün. Ancak o küçük dünyanız büyük çalkantılar karşısında durabilecek midir?''

Doğu Perinçek'in bu sözleri ile TV'de izlediğim bir diziyi anımsadım.

Hitler faşizminin yükseldiği sıralarda çeşitli ülkelerden gelen öğrenciler aynı yurtta kalır ve arkadaş olurlar.

Bir gece içki içip, eğlendikten sonra hepsi hayal dolu küçük dünyalarından söz ederler. İçlerinden bir tanesi bu düşüncelerin saçma olduğunu, Nazilerin azgınca saldırdığını anlatır. Geleceği onların hayallerinin değil, bu olayların tayin edeceğini söyler.

Bütün arkadaşları buna itiraz edip bu öğrenciyi sustururlar. O da hepsinden özür dilemek zorunda kalır.

Fakat sonunda, hayat onun dediklerini doğrular ve hiç birinin küçük dünyaları gerçekleşmez.

Normal olan bütün insanların şüphesiz küçük dünyaları vardır. Hangimiz geleceğimiz hakkında daha bu günden birtakım şeyler tasarlamıyoruz? Hangimiz, bekar isek nasıl biri ile evlenmek istediğimizi tasarlamıyoruz? Adeta onu küçük dünyamızda yaşayan biri haline getirmiyoruz? Hangimiz birtakım olayları küçük dünyamızda canlandırıp o şekilde gelişmesini istemiyoruz.

Küçük dünyalarımızın istediğimiz şekilde gelişmesini istiyorsak nasıl davranmalıyız?

Her şeyden önce küçük dünyaları dünyamızın bir parçası olarak düşünmeliyiz. Eğer küçük dünyamızı uzayda kurmaya kalkarsak, hiç ummadığımız bir anda başımıza yıkılır.

Küçük dünyamıza bütün olguların kapısı açık olmalıdır. Böyle olmazsa, beklenmeyen bir olay, bir ölüm, küçük dünyamızda büyük depremler yaratır.

İnsanlar küçük dünyalarını gerçekleştirmek için başka bir insanın küçük dünyasını bozar.

Bir toprakağasının dünyasındaki en önemli şey köylüleri sömürerek daha fazla kazanç sağlamaktır. Bunun tam tersi köylülerin küçük dünyasındaki en önemli şey, işlediği toprağa kendisinin sahip olmasıdır. Bir fabrikatörle işçiler arasındaki durum da özde aynıdır.

Emekçiler, dünyalarını üretim araçlarına ve toprağa sahip oldukları zaman kuracaklardır. O zaman birbirine çok benzeyen küçük dünyalar birleşerek büyük bir dünya olacak ve zalimlerin dünyaları bu büyük dünyada eriyip gidecektir.

Zafer Yıldırım
(Tersane İşçisi)

Halil Şahin ve Celal Demirtaş' ın anısına

Tek suçu halkını ve yurdunu sevmekten başka bir şey olmayan iki devrimci kardeşimiz inançlı davaları uğruna, gencecik iki fidan, Türkeş'in komandoları tarafından şehit edildiler.

Devrimci kardeşlerimizin ölüm haberini okuyunca faşistlerin o çirkin halk düşmanı çehrelerini büyük bir öfke ve nefretle lanetledik.

Başbuğun komandoları, Halil Şahin ve Celal Demirtaş'ın bağımsızlık, birlik mücadelesi karanlık emellerine engel teşkil ettiğinden şehit ettiler.

Katiller mutlaka bunun hesabını adaletin önünde vereceklerini unutmasınlar.

Halil ve Cemal'in geride bıraktığı devrimci mücadelesini sonuna kadar sürdüreceğiz. Anıları mücadelemizde yaşayacaktır.

Erzincan'dan arkadaşları

İLAN
İSTANBUL 4. İCRA MEMURLUĞUNDAN

Dosya No: 1980/1890

Mahcuz olup satılmasına karar verilen (81.250 TL) kıymetinde bir adet 1X2 ebadında çelik yazıhane masası iki adet dosya dolabı, bir adet iki gözlü çelik dosya dolabı bir adet iki çekmeceli iki sürme kapılı formika dosya dolabı bir adet çelik etejer bir adet Urta marka gaz sobası bir adet döner koltuk vs. menkul malların birinci açık artırması 17.7.1980 saat: 12.15-12.30 arasında mahcuzun bulunduğu Sultanahmet peykhane cad. No, 53 Güven Yedieminlikte yapılacaktır. O gün mahcuza verilen muhammen değerin %75ini bulmadığı takdirde ikinci satışı 18.7.1980 günü aynı yer ve saatte yapılarak en çok arttırana peşin para ile satılacaktır. İhale, karar pulu dellaliye resmi alıcıya aittir almak isteyenlerin satış mahallinde hazır bulunmaları ilan olunur.

(Basın: 5049-839)

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİN

BAYAŞ Basın Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmen ORAL ÇALIŞLAR

Yazı İşleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S.AYDOĞAN BÜYÜKÖZDEN
Müessese Müdürü: O.GÜRHAN ERTÜR

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu/İstanbul. Tel: 26 52 44 26 42 93 İdare Tel: 26 61 78
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri. Baskı: İst. Güntur. Dağıtımı: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8 Kızılay. Tel: 25 38 69 İZMİR: Özgüler İşhanı 452. Sok. 25/3 Konak: Tel: 13 10 90 - 25 25 54 TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 3900 DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı Kat: 3 No: 30 Dörtyol Tel: 38 57 ADANA: Kızılay Cad. 104 Sok. No: 23 Tel: 103 42

İLAN TARİFESİ-ABONE
Başlık yanı 4000 TL. 8 hariç diğer sayfalar st/cm 900 TL. 8. sayfa st/cm 1000 TL. Renkli st/cm 1700 TL. Doğum, evlenme, ölüm st/5 cm 2000 TL. Küçük ilanlar kelimesi 30 TL.
ABONE: Yurtiçi 3 aylık 900 TL. 6 aylık 1800 TL. 1 yıllık 3600 TL. Yurtdışı 3 aylık 1125 TL. 6 aylık 2250 TL. 1 yıllık 4500 TL. Dış ülkeler için posta ücreti alınır.

22340 - 836

Türk-Yunan dostluğu yolunda bir adım daha

Altı yıllık aradan sonra, Atina-İstanbul uçak seferleri başlıyor

ANKARA (ÖZEL)

YARIN başlayacak olan İstanbul-Atina uçak seferleriyle Türkiye ile Yunanistan arasındaki sorunlarının çözümü yoluda bir olumlu adım daha atılıyor. Altı yıl önce Kıbrıs harekatı üzerine kesilen seferlerin ilkini yapacak olan Türk Hava Yolları uçağı yarın saat 11.40'da Yeşilköy'den kalkacak. Haftada üç gün yapılacak olan seferlerde, THY uçağı Atina'dan gelecek yolcuları alarak İstanbul'a dönecek. Pazartesinden başka, seferler çarşamba ve cuma günleri de yapılacak. THY, İstanbul-Atina yolcu taşıma ücretinin 7 bin 590 lira olacağı bildirildi.

Seferlerin başlamasıyla iki ülke arasında turizm bağlantılarının artacağı ve bu seferlerin Türkiye turizmi üzerinde olumlu etkiler yapacağı belirtiliyor.

Seferlerin başlaması yolunda ilk adım Kıbrıs harekatı sırasında ilan edilen 714 sayılı Notam'ı Türkiye'nin kaldırması ve Yunanistan'ın da buna aynı şekilde karşılık vermesiyle başlamıştı. Daha sonra NATO toplantısı sırasında biraraya gelen iki ülke Dışişleri Bakanları, düzenli uçak seferlerinin başlamasını kararlaştırmışlardı. Yunan Milli Hava Yolları Şirketi Olympic Airways'ın ise şimdilik İstanbul'a sefer koymayı düşünmediği, THY'nin yükü taşıyamaz hale gelmesi halinde Olympic'in de seferlere başlayacağı öğrenildi.

AET ülkeleri büyükelçileri, Moskova Olimpiyatlarının açılış törenine katılmayacaklar

DIŞ HABERLER SERVİSİ

AET üyesi ülkelerin Moskova'daki büyükelçileri, Moskova Olimpiyat Oyunlarının açılış törenine katılmayacak.

Batılı kaynakların belirttiğine göre büyükelçiler Olimpiyatların açıldığı sırada "diplomatik tatil"e çıkacak. AET büyükelçilerinin yanı sıra İskandinavya ülkeleri İsveç, Norveç ve Danimarka'nın Moskova Büyükelçileri de açılış törenlerinde hazır bulunmayacak.

Öte yandan Finlandiya Devlet Başkanı Kekkonen, büyük bir heyetle Olimpiyat Oyunlarının açılışına katılacak.

Bu arada Olimpiyatlara katılan 20 kadar ülkenin açılış törenleri sırasında kendi milli bayrakları yerine, Olimpiyat bayrağını çekeceği bildirildi. Sözkonusu ülkelerin spor yetkilileri bu konuda gerekenin yapılması için Uluslararası Olimpiyat Komitesine başvurdular.

Orta Anadolu'yu «temizlemeyi» planlıyorlar

Çeşitli suçlardan aranan faşistler, sık sık MHP' nin etkin olduğu bölgelerde görülüyor

MHP Yozgat'a yeni güç yığıyor

- *İskilip ve Amasya'da karışıklık çıkaran MHP'liler, Çorum'dan sonra sıranın buraya geldiğini söylüyorlar*

HABER MERKEZİ

MHP'li faşistler Çorum'da günlerce süren saldırılarından sonra şimdi de kendilerine hedef olarak "Orta Anadolu'yu Alevilerden temizlemeyi" alıyorlar. Birçok suçtan dolayı aranan MHP'li faşistler sık sık Orta Anadolunun, özellikle de Yozgat'ın bazı ilçelerinde görülüyorlar.

YOZGAT'A YENİ KUVVET YIGIYORLAR

Çorum ve Sivas'tan sonra MHP'nin şimdi de Yozgat'a kuvvet kaydırmaya başladığı bildiriliyor. MHP'nin oldukça faal olduğu illerden biri olan Yozgat'ta Alevi yurttaşlara Çorum'dakine benzer baskılar yapıldığı, halkın malını mülkünü yok pahasına satarak göçe zorlandığı belirtiliyor.

Ayrıca çeşitli olaylara karışmış MHP'li bazı katillerin Yozgat'ın Merkez, Şefaatli, Yerköy ve Sorgun ilçelerinde görüldükleri, bölgedeki güvenlik kuvvetlerinin ise MHP'nin bu faaliyetleri karşısında kayıtsız kaldığı bildiriliyor.

İSKİLİP VE AMASYA'DAKİ FAALİYETLER

MHP'liler son günlerde özellikle de "ülkücüleri" cinayete çağıran bildiriden sonra İskilip'te terör estiriyorlar. Bir ay önce bir polisin evinin kurşunlanmasıyla başlayan olaylar, her gün bir baş-

(Devamı sa. 6 sü. 3'de)

Hükümet-Türk-İş görüşmelerinde son durum

Tek Gıda-İş	: Tekel'le bitti, Çay-Kur sürüyor.
Tarım-İş	: Orman işletmeleri tamamlandı, devlet üretme çiftlikleri sürüyor.
Tes-İş	: İşkolu düzeyinde bitti, işyerlerinde sürüyor.
Likat-İş, Yol-İş, Maden Federasyonu, Türk-Metal, Deri-İş, Şeker-İş, Çimse-İş	Parasal maddeler dışında tamamlandı, bu hafta bitirilmesi bekleniyor.

Türk-İş ile hükümet, para dışında anlaştı

- 7 sendika ile sözleşmenin bu hafta sonuna kadar bitmesi bekleniyor.
- 8 milyarlık işçi alacağı, bir yıllık ödeme planına bağlandı
- Türk-İş, Meclislerin sosyal içerikli kanunları çıkarmamasını kınadı.

ANKARA (ÖZEL)

TÜRK-İş ile hükümet arasında devam etmekte olan toplu iş sözleşmelerinde parasal maddeler dışında anlaşmaya varıldığı bildirildi. Türk-İş yetkililerinden alınan bilgiye göre, toplusözleşmelerin 2-3 maddesi üzerindeki görüşmeler, bu hafta da aralıksız sürdürülerek hafta sonuna kadar bitirilmeye çalışılacak.

Bu arada tamamlanan bazı sözleşmeler de imzalanmaya başlandı. Tarım-İş'in orman işyerinde, Tek Gıda-İş'in Tekel'de, Tes-İş'in işkolu düzeyindeki sözleşmeleri, imzalananlar arasında. Bunun dışında Likat-İş, Maden Federasyonu, Türk-Metal, Deri-İş, Çimse-İş, Şeker-İş'le olan görüşmeler ise parasal maddeler dışında tamamlandı.

Ancak Türk-Metal'le Zirai Donatım Kurumu arasındaki görüşmeler sonuçsuz kaldığından, bu sendika ZDK'nın Adapazarındaki 5 işyerinde geçen hafta greve gitti.

Türk-İş yetkilileri, diğer sendikalarla görüşmelere peyderpey başlanacağını ve daha önce imzalanmış olan sözleşmelerin emsal tutularak bunların da bu ay sonuna kadar sonuçlandırılmasına çalışılabileceğini ifade ettiler.

Öte yandan Türk-İş'le hükümet arasında, işçilerin devletten son 22 ay içinde biriken ve 8 milyar lira tutan kıdem tazminatı, ücret ve ikramiye alacaklarının tasfiyesi için de bir yıllık bir ödeme planının hazırlandığı ve bu konuda Başbakan Süleyman Demirel ile anlaşmaya varıldığı öğrenildi.

ŞİDE'NİN AÇIKLAMASI

Türk-İş Genel Sekreteri Sadık Şide, sosyal içerikli yasaların çıkartılmamasını ve meclislerin çalışmamasını kınadı.

Şide "Çalışmaları doğrudan ilgilendiren 152 kanun tasarısı raflarda unutulmuştur. Ele alınması gereken bu yasaların gerçekleştirilmesi halinde, toplumu bunaltan sorunların büyük bir bölümü temelden çözüme kavuşturulacak niteliktedir" dedi.

Şide, bazı siyasilerin "Seçmene selam, uyutmaya devam" mantığı ve niyetiyle hareket ettiklerinin açıkça ortaya çıktığını belirterek, meclislerin çalıştırılmamasının kamuoyunda güvensizlik yarattığını da sözlerine ekledi.

Ülkemizde olduğu gibi diğer Üçüncü Dünya ülkelerinde de kadınlar sabah saat 4.30-5.00'den itibaren yemek, su, yakacak, giyecek sağlama, tarlada çalışma, hayvanların bakımı ve çocukların bakımı için gün boyu çalışırlar. Zorlu gün en az 16 saatlik durmaksızın çalışmayla son bulur.

Birleşmiş Milletler "Kadının dünya kalkınmasındaki rolünü" araştırdı

Kadınlar erkeklerden iki kat fazla çalışıyor

- Genç kız ve kadınlar dünya çalışma saatlerinin üçte ikisini gerçekleştiriyor.

KOPENHANG (GHA)

KADININ dünya kalkınmasında rolü" konulu bir araştırma, kadınların erkeklerden iki kat daha fazla çalıştıkları gerçeğini ortaya çıkardı.

Araştırmada "genç kız ve kadınlar dünya nüfusunun yarısını oluşturmakta, ancak dünya çalışma saatlerinin üçte ikisini gerçekleştirmektedir" deniliyor.

"Dünya kalkınmasında kadının rolü" konulu araştırmada daha sonra şu görüşlere yer veriliyor: "Yemek, bulaşık, alış-veriş, temizlik, dikiş ve söküK, yaşlıların bakımı ve çocukların yetiştirilmesi gibi ev işleri belki de erkeklerin ki kadar yorucudur. Ancak bunlardan başka günümüz kadınının dört duvar dışında da bir işi vardır. Örneğin bugün Avrupa ve Kuzey Amerika'da ücretli iş gücünün yüzde 40'ını kadınlar oluşturmaktadır. Ve aynı zamanda evde ücretsiz yaptıkları işlerle de yaklaşık yüzde 40 katkıları bulunmaktadır. Yük en ağır biçimde Afrika, Asya ve Latin Amerika'

(Devamı S. 6 Sü. 6'da)

Zorla "Hergün" satışını fotoğratlarla tespit etmemiz üzerine

Komandolar Mecidiyeköy' de yeni cinayetler işleyeceklerini açıkladılar

İSTANBUL(ÖZEL)

MECİDİYEKÖY'de MHP'li komandoların zorla Hergün gazetesi satışlarını fotoğraflarla yayınlayan gazetemize gece telefon eden bir komando, önümüzdeki günlerde Mecidiyeköy'de cinayet işleyeceklerini açıkladı.

11 Haziran gecesi saat 24.00 sıralarında gazetemize telefon eden biri fotoğrafların nereden çekildiğini anlamaya çalıştı. Hark Sokaktaki bir marangoz dükkanından bahsederek "Oradan çektiniz değil mi? Yakında orasının güzel bir fotoğrafını çekersiniz" diyerek sözlerine şöyle devam etti. "Benim işim asmak, kesmek, biçmektir. Akşamları inceden inceden çıkarım, işimi de iyi bilirim."

Bu tehdit üzerine yapılan araştırma sonuçu Hark Sokakta TİKP Şişle İlçe Başkanı İlyas Demirci'nin marangoz dükkanı bulunduğu ve bahsedilen marangozun ise İlyas Demirci olduğu öğrenildi. Ayrıca Mecidiyeköy'de faaliyet gösteren komandolar arasında ÜGD'nin yanındaki meyhaneye sürekli giden ve "inceden inceden" tabirini çok kullanan şahsın Bahtiyar Çelik olduğu belirlendi.

Forumdan notlar

Avrupalının kaygıları

TÜRKİYE Forumu Alman hakim sınıflarının Türkiye üzerine endişelerini dile getiriyordu. Bütün konuşmacılar, Sovyetler Birliği'nin Ortadoğu'yu ele geçirmek için Türkiye'ye yüklendiğinden söz ediyordu. Hepsinin ortak kanısı, Avrupa'yı kurtarmak için ne pahasına olursa olsun Türkiye'yi ayakta tutmak.

Alman ekonomi çevrelerinin ve uzmanlarının Erbakan'a hiç mi hiç güvenleri yok. Erbakan'ın ağır sanayi yatırımlarını (!) hepsi bizim kadar biliyorlar. Bütün forum boyunca konuşmacılar, Erbakan için, "Aachen'da okumuş, ama Alman gerçekçiliğinden zerre kadar öğrenmemiş" dediler.

Şirket temsilcileri Alman şirketlerinin Türkiye'den toplam 720 milyon DM alacaklı olduğunu ve döviz yokluğu nedeniyle alacaklarının durmadan ertelendiğini dile getirdiler. Höchst AG 40 milyon, BAFAG AG 16 milyon DM alacaklı Türkiye'den. Forumda ekonomi uzmanlarından bu alacaklarını nasıl tahsil edeceklerini sorup durdular.

Almanlar Türkiye'nin buhrandan çıkmasını istiyor. Ama MHP terörünün, devlet terörünün, işkencenin, milli eşitsizliğin hüküm sürdüğü Türkiye'de bunlara çözüm getirilmeden istikrarın kurulamayacağını anlayamıyorlar. Anlamak istemediklerinden değil, bu sorunların Moskova propagandasının icadı olduğu varsayımından hareket ettikleri ve buna kendilerini inandırdıkları için. Kondrad Adenauer Vakfının yetkilisine şöyle söyledim: "Bu sorunlar gerçektir. Bunları bir

(Devamı sa. 6 sü. 4'de)

Güneydoğu Avrupa Kurumu, Türkiye'nin durumunu tartıştı:

"Türkiye dipsiz fıçı mı?"

YILDIRIM DAĞYELİ
BONN'DAN BİLDİRİYOR

GEÇTİĞİMİZ perşembe günü Güneydoğu Avrupa Kurumu, Bonn'da bir "Türkiye" forumu düzenledi. Alman bilim, ekonomi ve devlet çevrelerinde etkili bir kuruluş olarak tanınan kurumun forumunu Alman Parlamenterlerin üye bulunduğu Türk-Alman Derneği de destekledi.

Güneydoğu Avrupa Kurumu Başkanı CDU Milletvekili W.Althammer ve Türkiye Bonn Büyükelçisi V.Halefoğlu'nun konuşmalarıyla açılan forumda Türkiye'nin ekonomik geleceği tartışıldı. Zaman zaman Türkiye'nin iç ve dış siyasal sorunlarının da konu olduğu konuşmalarda yapılan dış yardımının kullanılış biçimi üzerinde duruldu. Avrupa basınında Türkiye'den sık sık "Boğazdaki hasta adam" veya "Türkiye dipsiz fıçı mı?" diye söz edilmesinin nedenleri araştırıldı.

Konuşmacı olarak kurumun Türkiye uzmanı profesörleri, Almanya'nın eski Ankara Büyükelçisi G. Sonnenhol, Ortadoğu Teknik Üniversitesi eski Rektörü Nuri Saryal ve Almanya'nın en büyük turizm şirketi Turistik Union'un Müdürlerinden L. Binder hazır bulundular.

Prof. H.Gross, Türkiye tarımı üzerinde yaptığı konuşmada, tarımın makineleşmesi, yeterli gübre temini, tarım ürünlerinin nakliyatının kolaylaştırılması sonucu, Türkiye'nin tarımının sadece Türkiye'yi değil Almanya ve Avrupa'nın yiyecek gereksinimini önemli ölçüde karşılayacağını sayılarla ifade etti. Tarımın bugünkü geri düzeyine rağmen Türkiye'nin dışarıdan yiyecek almayan yedi ülkeden biri olduğunu ve aynı zamanda İran ve Irak'a büyük ölçüde yiyecek satışı yaptığını söyledi. Ancak Prof. Gross, Türkiye'de toprakağalığının bulunduğuna değinmesine rağmen, bu olguyu konu dışı bıraktı.

Almanya'nın Ankara eski Büyükelçisi G.Sonnenhol, Atatürk'ün Osmanlı İmparatorluğunun

(Devamı S. 6 Sü. 6'da)

Muş Cezaevinden kaçmak isteyen Apocular yakalandı

MUŞ (ÖZEL)

MUŞ Kapalı Cezaevindeki Apocular 25 metre uzunluğunda tünel kazıp kaçmak isterken yakalandılar. Biri Çek, diğeri Map marka iki tabanca ile yakalanan Apocular, cezaevinde isyan çıkartarak 6 gardiyanı da 3 gün boyunca rehin tuttular. Apocular isyan sırasında Cezaevi Müdürünün odasının kapısını da kırarak eşyaları tahrip ettiler.

23 Haziran günü TİKP Varto İlçe Başkanı Koçak Aldemir'i ziyarete giden arkadaşları, ziyaret çıkışında Apocu zorbaların saldırısında linç edilmek istendi. Olay gardiyanların son anda müdahalesiyle önlendi. Saldırıya uğrayan devrimcilerden biri aldığı bir haftalık raporu savcılığa verdi.

BASINDAN SEÇMELER

Günaydın, Milliyet, Politika, Hürriyet, Son Havadis, Tercüman, Hergün, Cumhuriyet

Oktay Ekşi «Fatsa'dan ders almalı»

Oktay Ekşi 12 Temmuz günü Hürriyet gazetesinde "Kurtarılmış bölgeler" ve hükümetin tutumu konusunda kaleme aldığı yazısında şunları söylüyor:

"Bugünün Türkiye'sinde, "Kurtarılmış bölge rezaletleri' içinde Fatsa sadece bir olaydır. Yani devlet otoritesini Fatsa'da ihya etmek ne kadar önemli bir ihtiyaç ise, Aybastı'da, Siverek'te, Ceylanpınar'da Tunceli'de, Nevşehir'de, Ünye'de ve hatta İstanbul'un göbeğindeki Mecidiyeköy ile Ankara'daki Abidinpaşa'da devletin otoritesini ihya etmek de o kadar önemli ve gereklidir.

"Sayın Başbakanın görmesi gereken husus şudur: Devlet otoritesi kim tarafından çürütülürse çürütülsün, devlet bunların hepsinin üstüne aynı etkinlik, aynı tarafsızlık ve aynı kararlılıkla gitmelidir. Bunu yapmayıp da laf ebeliğine sığınırsa örneğin Çorum olaylarında devletin otoritesinin sağ militanlar tarafından tahrip edilip edilemediğine ilişkin bir soruyu 'Bizim hükümetimiz canileri korumaz. Olayları saptırmanın anlamı yok' şeklindeki yetersiz cevaplarla geçiştirmeye çalışırsa başarıya ulaşması imkansızdır. Çünkü bu cevap Sayın Başbakanın hâlâ 'tarafsız yönetim kurma' isteğini taşımadığını ortaya koymaktadır. Daha da fenası Demirel, tarafsız bir devlet yönetimi kurmadıkça halkın desteğini kazanamayacağını ve anarşi ve terörle başedemeyeceğini hâlâ kabul etmemektedir."

(Devamı S. 6 Sü. 7'de)

bu köseden...

Hangi sınıfın mücadelesi?

Hasan Yalçın

"Devrimci Yol" ve "Kurtuluş" grupları arasındaki son çatışmalarda gene kendilerinin açıkladığına göre üç kişi ölmüş ve onlarca kişi de yaralanmıştır. Olayın çıkışı konusunda rivayet muhteliftir. "Devrimci Yol" grubuna bakılırsa, Antalya Halinde hamallık yapan taraftarlarından, "Kurtuluşçular" yüzde 10 haraç istemişler, bu haraç talepleri kabul edilmeyince de oradaki Dev-Yolcuları döverek hâlde çalışmalarına izin vermeyeceklerini söylemişler. Ertesi gün ise oraya giden Dev-Yol taraftarlarına saldırmışlar. Devrimci Yol şöyle devam ediyor anlatmaya: "Çevreden yetişen devrimciler olmuş, silah sesleri duyulmuş, KSD'cilerin kaçışmasından sonra arada kalan bir KSD'cinin vurulduğu ve sonradan öldüğü öğrenilmiştir. (Dışardan müdahale eden devrimciler, sadece bir el havaya ateş açtıklarını söylemişlerdir. Bu yüzden ölüm olayının KSD'cilerin kendi açtıkları ateş sonucu olup olmadığı şimdilik bizim tarafımızdan bilinmemektedir)."

Şimdi de Kurtuluş grubunun "Öncü" adlı dergisinden dinleyelim: "Antalya Hâl işçilerinden birisinin pantolonu çalındı. Daha sonra işçiler çalınan pantolonu bir Devrimci Yolcuda gördüler. Durumu proletarya sosyalistlerine söylediler. Gidilip çalınan mal geri istendi ve bir emekçinin malının çalınmasının yanlışlığı anlatıldı. Karşılık: Bir ölü, bir ağır yaralı."

Böyle uzun alıntılar yapmamız acıklı durumu, bütün çıplaklığı ile ortaya koyabilmek içindir.

Bu açıklamalar insana zavallı tarih kitaplarımızı hatırlatıyor. O kitaplarda emperyalistlerarası paylaşım mücadelesinden hiç söz edilmez. Birinci Dünya Savaşının Avusturya Prensi Ferdinand'ın bir Sırplı tarafından öldürülmesi yüzün[illegible] Gruplararası çatışmanın daha derin sebep[illegible] başlıklı yazımızda ele almıştık.

Şöyle başladı, böyle başladı: Bütün bunlar lafı güzaftır. Ortada üç ölü ve onlarca yaralı durmaktadır. Şimdi bu grupların bütün taraftarlarını ve şeflerini, ellerini vicdanlarının üzerine koymaya davet ediyor ve soruyoruz: NİÇİN? Niçin öldüler bu gençler ve niçin yaralandı bunca insanımız söyleyebilir misiniz? Lafa gelince "devrimcilik", "proletarya sosyalistliği" kimseye bırakılmıyor. Şimdi söyler misiniz hangi "devrim" için öldü ve yaralandı bu insanlar? Devrim, bir sınıfın diğerini altettiği, bir üretim biçiminin yerine diğerinin geçtiği toplumsal bir altüst oluştur. "Devrimci Yol" grubunun bütün taraftarlarını ortadan kaldırsanız devrim olur mu acaba? Veya "Kurtuluş" grubunun fikirlerini taşıyan bütün gençler öldürülse, Türkiye'nin üretim ilişkilerinde bir değişiklik meydana gelir mi dersiniz? Bu grupların yürüttüğü cinsten bir mücadele sonunda Türkiye'nin bağımsız ve demokratik bir ülke olmasına olanak var mıdır? Menfaatleri ortak, gelecekleri ortak halk çocuklarını birbirine kırdıran bu kafa devrimden başka her şeyi yapabilir, ama devrimi asla!

Bu satırları yazarken "Kurtuluş" ve "Devrimci Yol" gruplarının önde gelenleri canlandı gözümüzde. Eminiz çok bilmiş bir edayla işçi sınıfının saflarından da hainlerin çıkacağını ve devrimcilerin bunları cezalandırmak zorunda kalacaklarını anlatırlardı. Hatta Lenin'den bir alıntı yaparak oportünistlerin işçi sınıfı saflarındaki burjuva ajanları olduğunu söylerlerdi. Böylece öldürmeler ve yaralamalar da kutsal kitaba tamı tamına uymuş olurdu.

Birbirlerine "ajan", "hain", "soysuz", "oportünist" gibi roller vererek sözde sınıf savaşçılığı oynamaktadırlar. Grupların dar çerçevesinde düşünülünce, yazdıkları pabuç gibi laflara ve kendilerine taktıkları gösterişli isimlere ve bunun yanında yapılanlara bakılınca sahnelenen bir komedidir. Ama senaryonun gerçek yazarlarını ve sahneye koyucularını gözönüne alınca bir trajedi ile karşı karşıya olduğumuz açıktır.

Şüphesiz olup bitenler sınıf mücadelesinden bağımsız değildir. Olayların arkasında gerçek sınıflar durmaktadır ve onlar gerçek bir mücadele yürütmektedirler. Bunlar, emperyalizmdir, toprakağalığıdır, büyük burjuvazidir. Son çatışmalardan en çok sevinen ve yararlananın MHP olduğunu bizzat çatışanlar söylemektedirler. Biz buna Rus sosyal-emperyalistlerini de ekleyelim. Devrimciliği gözden düşüren, sol içindeki çatışma ve bölünmeyi körükleyen bu tür olaylardan en çok yararlananlar, böyle olayları bizzat kışkırtanlar işte onlardır. Bu anlamda oyunun yazarları ve sahneye koyucuları da onlardır. İşte tablo bu derinlikte görülünce, gençlerin komedisi, bir trajediye dönüşmektedir.

Şu Türkiye'de insan hayatı ne kadar ucuz! Üç genç ölü hangi devrimin şehididirler acaba? Kimin adına ve kim tarafından öldürülmüşlerdir? Ama biz daha derin bakmalıyız. Bu üç ölü, devrimci niyetlerle yola çıktılar. Halka hizmet ettiklerini düşündüler şüphesiz. Yanlış yollarda heder oldular. Devrimin bu kafayla yapılamayacağını olsun biraz kavramamıza yardım edebildilerse ölümleri boşuna değildir.

T.C.
KARTAL 1. İCRA DAİRESİ
DOSYA NO: 1980/594 Talimat

Bir borçtan dolayı haciz ve aşağıda cins, miktar ve kıymetleri yazılı mallar satışa çıkarılmıştır.

Birinci artırma 31/7/1980 günü saat 11.30-11.45'de Maltepe Feyzullah Caddesi No: 11'de yapılacak ve o günü kıymetlerin %75ine istekli bulunmadığı takdirde 1/8/1980 günü aynı yer ve saatte 2 artırma yapılarak en çok fiat verene satılacağı ve satış şartnamenin icra dosyasından görülebileceği, fazla bilgi almak isteyenlerin yukarıda yazılı dosya numarasıyla icra memurluğuna başvurmaları ilan olunur. 30/6/1980

Muhammen kıymeti Lira Kr.	Adedi Cinsi (Mahiyeti ve önemli nitelikleri)
60.000.00	Beş Parça bir ikili 4 tekli pirinç kaplı koltuk takımı
40,000.00	Bir takım yemek odası takımı bir masa beş sandalye 1 üçlü vitrin mat polyester.
20.000.00	Bir 6 M2lik mavi desenli Isparta halısı
15.000.00	Bir Aygaz marka fırın tüpü ile birlikte
15.000.00	Bir Singer marka dikiş makinesi
70.000.00	Bir 10 M2 ebadında Bünyan halısı sarı desenli.

(Basın: 5025-838)

MENKUL SATIŞ İLANI
İSTANBUL 8. İCRA MEMURLUĞUNDAN
Dosya No: 978/11652

Mahcuz olup satılmasına karar verilen 35.000.- lira değerindeki 1 top 75 Metre 75 Cm. Evore-Bursa menşeli perdelik kumaşın birinci satışı 14/7/1980 Günü saat 11.15-11.30 Arası Sultanahmet Peykhane Caddesi 53/A İstanbul adresinde yapılacaktır. O gün verilen bedel muhammen değerin %75 bulmadığı taktirde ikinci satışı 15/7/1980 Günü aynı yer ve saatte yapılacak en çok artırana ihale edilecektir. İhale damga pulu ve Belediye rüsumu alıcıya ait olup, taşrada bulunanlar 10 lira posta pulu ve adreslerini gönderdiklerinde şartnamenin bir örneği adreslerine gönderilecektir. İsteklilerin mezkür gün ve saatte mahallinde memurumuza müracaatları ilan lonur. 17/6/1980

(Basın: 5023-842)

2. DÜNYA SAVAŞINDA KOMÜNİST PARTİLER

NİYAZİ TERZİ

3

De tragedie van de vijfdaagse terugtocht

De schuld van Engeland en onze eigen kapitalisten

Sociaal-demokratische leiders stuurden ons land in de afgrond

De Britse oorlogspolitiek, als voornaamste schuldige

Nederland was niet neutraal

De vijfdaagse slacht[illegible] voor kapitaalsbela[illegible]

Wij brengen hierbij het eerste van een serie artikelen over de gebeurtenissen van 10 Mei, waarin wij onze lezers het standpunt van onze krant uiteenzetten

27 juni 1940.
Het VOLKSDAGBLAD.

Hollanda Komünist Partisi (CPN) yayın organı Het Volksdagblad'ın 2. Dünya Savaşı sırasında çıkan bir sayısının küpürü... Savaş hakkında gazetenin başlığında yer alan fikir şöyle: "Suç İngiltere ve bizim kendi kapitalistlerimizindir". CPN, milli birleşik cepheye karşı çıkıyor, bu cephede yer alan sosyal-demokratları "emperyalizmin hizmetkarları diye suçluyordu. CPN, savaşın "kapitalizmin bir ürünü olduğunu" söylüyordu.

● ***...Komintern, politikasını değiştirerek savaşı Hitler'e karşı bir antifaşist savaş değil de «emperyalist bir savaş» diye değerlendirince, komünist partileri de taktiklerini değiştirdiler. Bunlar «Faşizm ya da burjuva demokrasisi bizim için farketmez» diyor ve «sınıf mücadelesini şiddetlendirme» görevini önlerine koyuyorlardı.***

FKP, Hitler işgali sırasında «Direnmek ihanettir» diye slogan atıyordu

1939 Sovyet-Alman Paktının imza töreninde Von Ribbentrop imza atarken, arkada Stalin görülüyor.

İKİNCİ Dünya Savaşı sırasında anti-faşist mücadele açısından en kötü örnek olan partilerin başında Fransa Komünist Partisi (PFC) ve Almanya Komünist Partisi (KPD) geliyordu.

Eylül 1939'un başında Fransız Komünist Partisi (PCF) temsilcileri parlamentoda şöyle diyorlardı: *"Hitler faşizminin tehditlerine karşı verilecek mücadelenin en ön saflarında yer alacağız, kararımız budur". 3 Eylülde Almanya'ya savaş ilan edilmesini destekliyorlardı.*

FRANSIZ KOMÜNİSTLERİ CEPHEDEN ÇEKİLİYOR

DAHA sonra Fransız Komünist Partisi, Komintern'in yeni çizgisini benimsiyor ve kendisini milli birleşik cepheden geri çekiyor, ülke içindeki "sınıf mücadelesini şiddetlendiriyordu".

1941 Haziranında Hitler'in büyük bir ordu birliği Fransa da içinde olmak üzere bütün Avrupa'yı üç hafta içinde ayaklar altına almıştı.

Bu işgal şartlarında bile Fransız Komünist Partisi, Fransa'nın kurtuluş savaşına kara çalıyor, "direnmek ihanettir" sloganını atıyordu.

Haziran 1941'de Hitler, bu sefer Sovyetler Birliği'ne saldırınca Komintern siyasetini değiştiriyor ve Hitler'e karşı daha eskiden izlediği çizgiye geri dönüyor. Fransa Komünist Partisi otomatik olarak Komintern'deki siyaset değiştirmeye uyuyor.

ALMAN KOMÜNİSTLERİ HİTLER'İ BAŞDÜŞMAN OLMAKTAN ÇIKARIYOR

ALMANYA Komünist Partisi (KPD) Komintern'e bağlı olarak Hitler'i başdüşman olarak görmüyordu. Faşist Nazi Diktatörlüğünü devirme görevi artık görev olmaktan çıkıyordu.

KPD Merkez Komitesi üyesi Wilhelm Florin bu konuda şunları söylüyordu: *"Tekelci kapitalist diktatörlük yaşadığı müddetçe, işçilerin ve köylülerin bugünkü rejimi yıkmakla pek bir kârları olmaz." "Bunun için biz komünistler, bu durumda burjuva demokrasisinin her şekline karşı mücadele ediyoruz."* Bunun Türkçesi: *"Faşizm ya da burjuva demokrasisi, bu biçim için fark etmez!"*

HOLLANDA KOMÜNİST PARTİSİ (CPN)

HİTLER-Stalin Paktı'nın imzalanmasından bir iki hafta sonra Hollanda Partisi (CPN), henüz çizgisini değiştirmemişti. 5 Eylül 1939'da CPN'nin günlük gazetesi "Het Volksdagblad" CPN'nin bir manifestosunu yayınlamıştı: *"Ne zaman Naziler gerçekten ülkemize saldırırlarsa, onlara karşı verilecek savaş haklı savaş olacaktır. Komünistler bu savunma savaşının en önünde dövüşecekler".* Fakat bu devrimci çizgi iki hafta sonra değiştirildi. Ta ki Hitler'in Sovyetlere saldırmasına kadar.

Fakat bu değişiklik yavaş yavaş tutturulmaya çalışıldı. 11 Eylülde aynı gazete ön sayfasında şöyle yazıyordu: *"Naziler Polonya'da harika bir direnmeyle karşılandı".* iki gün sonraki manşet: *"Emperyalist Savaş"* şeklindeydi.

Ayın 14'ünde ise Fransa-İngiltere kanadının Hitler'e karşı ilan ettikleri haklı savaş, aynı gazete tarafından "İngiliz-Fransız emperyalistlerinin paylaşım savaşı" olarak değerlendiriliyordu. (4)

23 Eylülde CPN Başkanı Paul de Groot meseleyi şöyle koyuyordu: *"Bu savaşta suçlu olan bütün kapitalist ülkelerdir. İster bunlar nötral olsunlar ister savaşa aktif katılsınlar. Bu savaş kapitalizmin bir ürünüdür." (5)*

Yukarıda tespit edilen siyaset ile Hitler'in Hollanda'yı direnmesiz işgalinden sonraki bir yıl arasında CPN'nin izlediği siyaseti üç noktada toplamak mümkün:

— Bir ara nötral (tarafsız) bir tutum. Burada Hitler ile İngiltere-Fransa savaşa tutuşmuşlardı. Ve CPN, Fransa ile İngiltere'yi savaşın suçlusu ilan ediyordu.

— Milli Birleşik Cepheye karşı çıkmak. Bu cephede aktif yer alan sosyal-demokratları *"emperyalistlerin hizmetkarı"* ilan etmek sosyal-demokratların işçi hareketi içindeki etkinliklerine *"her zamankinden daha aktif"* karşı koymak. (6)

— İşçi sınıfı *"kendi öz"* mücadelesini vermeli. 16 Nisan 1940'da Parti Başkanı de Groot *"Het Volksdagblad"*'da: *"İşçiler savaşta veya barışta kendi hedeflerini her zaman gözönünde bulundurmak zorundadırlar. Bunun anlamı şudur: Kanlarımızla, terlerimizle dünyayı sosyalistleştirmeliyiz". (6)*

(4) Het Volksdagblad, 14 Eylül 1939

(5) Paul de Groot, "De dertiger Jaren" 2. bölüm, s. 162

(6) Komintern organları ve "Het Volksdagblad" 16 Nisan 1940

(Devam edecek)

□YURT HABERLERİ□YURT HABERLERİ□

Tunceli Tarım Meslek Lisesi Bakanlık talimatıyla kapatıldı

TUNCELİ (ÖZEL)

Tunceli Tarım Meslek Lisesi Bakanlık talimatıyla kapatıldı. Konuyla ilgili olarak basına bir açıklamada bulunan TİKP Tunceli İl Başkanlığı Demirel hükümetinin okul kapatma girişimlerini protesto ederek hükümetin bu uygulamalarından bir an önce vazgeçmesini istedi.

Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına bağlı olarak çalışan Tunceli Tarım Meslek Lisesi Bakanlığın 20.6.1980 tarih ve 888/64719 sayılı bir yazısıyla kapatıldı. Bakanlığın ilgili yazısında kapatılan okulun yerine Çiftçi Eğitim Merkezinin açılacağı öne sürülerek, lisede okuyan öğrencilerin Bakanlıkça saptanan listeler uyarınca başka okullara dağıtılacağı bildiriliyor.

Konuyla ilgili olarak basına bir açıklamada bulunan Türkiye İşçi Köylü Partisi Tunceli İl Başkanlığınca, Demirel hükümetinin okul kapatmasını Doğu halkına karşı bir prensip haline getirdiği savunularak, şöyle denildi: "Son zamanlarda bölgedeki birçok okul çeşitli gerekçelerle kapatıldı. Şimdi de Tunceli'de ikinci bir okul kapatılıyor. Bu uygulama daha da öteye götürülecektir. Nitekim şimdi de çeşitli söylentiler yapılmakta ve Deşt Yatılı Bölge Okulunun da kapatılacağı söylenmektedir. Zaten her türlü hizmetten mahkum bırakılmaya çalışılan ilimizin en son olarak öğrenim kurumlarının kapatılmaya girişilmesi düşündürücüdür. Demirel hükümeti okul kapatacağına aylardır sel felaketinin açtığı yaraları saramayan Tunceli halkının yaralarını sarmaya çalışmalıdır."

HALK TİYATROSU

MEMURLAR DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ YARARINA

ANKARA HALK TİYATROSU

Orhan Kemal'in

"MÜFETTİŞLER MÜFETTİŞİ"

HARBİYE ŞEHİR TİYATROSUNDA

Oyunlaştıran:Erkan Yücel

Müzik:Diler

13 Temmuz 1980 Saat: 16.00-19.00

GÜNDEM dışı

Müsteşarın aklı ermemiş

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Müsteşarlarından Mehmet Gölhan "Vallahi bu işe benim de aklım ermiyor" demiş... Aklın ermiyorsa ne müsteşar oldun demeden önce, hangi işe diye sormanız gerekiyor. Çünkü iş önemli bir iş... Hani şu ampul işi... İşte Bakanın bu ampul işine aklı ermemiş.

"Yoklar" var oldu diyor hükümet... Ama bu sözünü ampule geçiremiyor herhalde. Çünkü ampul yok olmakta direniyor. Evlerimizdeki avizelerdeki iki ampulden birini söktük başka odalara taktık, onlar da yandı, bazı odalar, koridorlar karanlıkta kaldı... Hatta en büyük şehirlerimizde bazı hastanelerde odalar ampul bulunamadığından karanlıkta.

Müsteşarın aklı neden ermemiş acaba;

"Ampul konusu enteresandır. Bu duruma benim de aklım ermedi. Türkiye'de ampul sıkıntısı geçen seneden beri devam ediyor. Sıkıntının kaldırılması için ithal müsaadesi verdik. 210 firma ithal için başvurdu. Toplam talepleri 100 milyon ampul tutuyordu. Bugün ortalama ampul ihtiyacı 32 milyon dolayındadır. Bu yıl 24 milyon ampul dağıttık. Mayıs ayı sonuna kadar da fabrikalarımızda 8 milyon ampul üretildi. Bunlar da piyasaya çıktı. Yani piyasaya bir senelik ampul sürdük. Yine de ampul bulunmuyor."

Müsteşar bundan sonra neden böyle olduğunu bilmece çözer gibi bulmaya çalışıyor. Acaba şundan mı yoksa bundan mı diye sorular sorup kendisi cevaplamaya çalışıyor ve yine en sonunda "vallahi bu işe aklım ermedi" diyor. En iyisi müsteşar bir kayıp ilanı verse...

Ne o ne bu?... Bu ampuller anlaşılan bizimle saklambaç oynuyorlar Biz de ortada "elma dersem çık, armut dersem çıkma" diye dolanıp duruyoruz. Anlaşılan birileri hep armut diye bağırıyor olmalı ki, şu ampuller de saklandıkları yerden bir türlü çıkmak bilmiyorlar.

PARMAK HESABI

Müjde artık hepimiz milli boyaya boyanacağız

Kültür Bakanlığı adını değiştirerek "milli kültür"ün Bakanlığı olmaya karar vermiş. Kanun tasarısı kanunlaşırsa artık Kültür Bakanlığı "Milli Kültür Bakanlığı" olarak anılacak. Ve ordandan da Bakanlığın himmetleriyle "Türk milletinin fikren ve manen bilinçlendirilmesi" başlayacakmış.

Nasıl bir bilinçlendirme olacak acaba? Bakanlığa göre milli birlik ve beraberliği sağlayacak şekilde...

Bu fikir de sakın Kültür Bakanlığının Atatürk düşmanı Prof. Emin Bilgiç'in başının altından çıkmış olmasın... Malum, kendileri son derece millidir ve milliliğini de Dil Tarih Coğrafya Fakültesine dekan olduğu sıralarda Atatürk'ün resimlerini bodruma kaldırarak göstermiştir. O kadar millidir ki, Atatürk'ün 100. doğum yıldönümü için toplanan konferansta Atatürk'ün anti-emperyalist mücadelesini ve devrimlerini yabancı konukların hayretli bakışları arasında gözlerden gizlemeye çalışmıştır.... O kadar millidir ki en sonunda o toplantıda Atatürk'ün devrimciliğini ve bağımsızlıkçılığını savunmak binlerce kilometre uzaktan gelmiş yabancı uzmanlara düşmüştür. Ve Kültür Bakanlığı o kadar millidir ki, bakanlığın yayınladığı bir kitapta Atatürk ve devrimler hakkında şu satırlar okunabilmektedir;

".... Neticede bir de imparatorluğun başını yedikten sonra milletin iliklerine işleyen zehirli tortusunu bırakarak çekilip gitti."

"Arkadan Cumhuriyet yetişti. Ve yer yer, oda oda irtibatını devam ettiren Türklüğü, bütünüyle greko-latin medeniyeti camiasına mal etmenin seferberliğini açtı."

"Aksine çoğu başarısız inkilaplarla vakit kaybedip enerji israf etmek suretiyle memlekete şamil bir tahsil ve terbiyeyi solüsyon halinde içtimai bünyeye karıştıramadık".

"Dergahlar, zaviyeler hep halkın hizmetinde olan eğitim müesseseleri idi.. Tekkeleri görmek tarihi bir zarurettir".

Nereden mi aldık bu sözleri? Kültür Bakanlığı yayınları arasında çıkan Samiha Eyverdi'ye ait "Milli Kültür Meseleleri ve Maarif Davası" adlı kitaptan...

Şimdi anladınız mı Kültür Bakanlığının milli hamlesini... Bundan Atatürk devrimleri gibi sapıklıklarla vakit geçirmeyeceğiz... Hepimiz tekke ve zaviyelerde tedrisata başlayacağız... Cumhuriyetin greko-latin kültürünü bir kenara atıp, oda oda Türkçülük yapacağız... vs... vs...

Buna olsa olsa milli değil "gayri milli" Kültür Bakanlığı denir. Atatürk düşmanı Bakanlık denir. Bunların yeri Cumhuriyet Türkiyesi değildir.... Bu kara kafalılara layık olan Osmanlı saraylarının küflü divan odalarıdır... Ve bu divan odaları 58 yıl önce dirilmemek üzere mezarına gömülmüştür...

Gözden kaçmayanlar

Olimpiyatlar başladı başlayacak derken ve herkesin gözü Moskova Olimpiyatlarında meydana gelebilecek olaylar üzerinde toplanmışken bu arada Türkiye'de sessiz sedasız bir olimpiyat olayı yaşandı. Nerede mi? İstanbul'da Çırgan Yüzme Havuzunda... İstanbul'un çeşitli semtlerinden toplanıp yüzme havuzuna doluşan İstanbul'lu hanımlar aralarında bir 'göbek maratonu" düzenlemişler. Maratona ilgi fazla olunca yarışmacıların pistte değil de bulundukları yerde göbek atmalarına karar verilmiş. Sımsıcak havada iki saat süren yarışmadan sonra finale kalan üç bayan yarışmacı, müsabakayı pistte sürdürmüşler ve sonunda birinci seçilmiş. Böyleçe İstanbul Birinci Göbek Maratonu tamamlanmış...

İstanbul'lu hanımları kınamamak gerek.... İşler öyle bir noktaya geldi ki artık millet olarak ya hepimiz sokaklarda oynayacağız, ya da oynatacağız,

PAZARDAN PAZARA

AYDOĞAN BÜYÜKÖZDEN

«Kanunname-i Al-i Osman»cılar

''Kanunname-i Al-i Osman''cılar, kim bunlar? Yani ''Osmanlı Kanunname''cileri... Bugünkü anlamıyla Osmanlı Anayasacıları.

Durup dururken Osmanlı örflerinden bahsetmek istemezdik. Ama aklımıza düşürüldü... 28 Mayısta İstanbul'un fethi nedeniyle televizyonda düzenlenen bir programda Fatih Kanunnamesinden övgülerle söz edilmişti. Geçtiğimiz günlerde de Tercüman gazetesinde Nazlı Ilıcak aynı konu üzerinde durdu. Hem de tarihi bir sohbet yapmak için değil, bugüne örnek göstererek... Ilıcak şunları söylüyordu:

' Yıldırım Beyazıt, Ankara Savaşı sonunda Timur'a esir düşünce, oğulları taht kavgasına tutuşmuştu. Osmanlı İmparatorluğu otorite boşluğu yüzünden henüz kuruluş döneminde çökme tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştı. Bu döneme 'Fetret Devri' denir. Çelebi Mehmet diğer kardeşlerini yenerek parçalanma tehlikesini bertaraf etmiş, Anadolu birliğini yeniden kurmustu.

''Osmanlı ülkesi, kuruluş döneminde bir fetret devri yaşadı. Türkiye Cumhuriyeti 5 asır sonra yeni bir fetret devriyle karşı karşıya... Osmanlının, devletin dağınıklığını aşarak tarihe zafer dolu sayfalar işleyişi gibi genç cumhuriyetimiz de bu sıkıntıları alt edecek, Türk milletini, layık olduğu refah seviyesine ve huzur ortamına ulaştıracaktır.

''Fakat her şeyden önce istikrar gelmelidir. Fatih Sultan Mehmet, Fetret devrinin tecrübesi altında, 'kardeş katlini' meşrulaştırmıştır. Yeni bir Fetret devri yaşayan bizler, siyasi dağınıklıktan kurtulmak için lüzumlu tedbirleri -tabii bugünün demokratik anlayışı içinde- derhal almalıyız...'' (Tercüman, 9.7.1980)

Ilıcak'ın bugünkü kargaşalıktan kurtulmak için, demokratik anlayışlara uydurulmasını istediği tarihi örnek Fatih Kanunnamesi ile meşrulaştırılmış ''kardeş katli''dir.

Fatih Sultan Mehmet'in tahta çıkar çıkmaz yaptığı ilk işlerden birisi 6 aylık kardeşi küçük Ahmet Çelebi'yi boğdurmak olmuştu. Fatih bununla da kalmayarak yaptığı bu katliamı resmen kanunname haline de getirmişti. Osmanlı Anayasacıları Fatih'in bu uygulamasıyla Osmanlı İmparatorluğunun birliğinin sağlandığını ve teminat altına alındığını söylüyorlar.

Aslında Osmanlı Sultanlarının tahtlarını teminat altına alabilmek için kardeşlerini katletmeleri ilk kez Yıldırım Beyazıt tarafından uygulanmıştır. Beyazıt, Şehzade Yakub'un işini bir kementle bitirivermişti. Fakat bu işte en acımasız olan Yavuz Sultan Selim'dir. Yavuz tahta geçer geçmez kendi oğlu Süleyman'dan başka Osmanlı Hanedanından bütün erkekleri öldürttü. Hatta öyle ki, bazı tarihlerde küçük şehzadelerin annelerinin memelerinden zorla koparılıp idama götürüldüğü acı acı anlatılır. Ve bu Osmanlı örfü yıllar yılı işlemiştir. Osmanlı tarihi acımasızca katledilen kardeşlerin, bütün hayatı boyunca öldürülmek korkusu içinde yaşayıp aklını oynatan şehzadelerin öyküleriyle doludur.

Şimdi biz başka bir nokta üzerinde durmak istiyoruz. Fatih 'kardeş katlini' meşrulaştırmıştır da ne olmuştur? Taht, post ve saltanat kavgası sona mı ermiştir? Fatih'in ölümünden sonra Osmanlı İmparatorluğu Beyazıt'la Şehzade Cem arasında uzun süren mücadelelere sahne oluyordu.. Yavuz daha babasının sağlığında taht kavgası peşine düşmüş, Beyazıt'ın üç oğlu Ahmet, Korkut ve Selim birbirleriyle kıyasıya bir kavganın içine girmişlerdir. Ve sonunda Yavuz Selim babasını da tahttan indirerek saltanatın sahibi olmuştur. Daha sonra da babasına söz vermesine rağmen bir oyun düzenleyerek Şehzade Korkut'u da ortadan kaldırmıştır. Ve daha da sonra Hürrem Sultanlarıyla, Deli İbrahimleriyle Osmanlı İmparatorluğunun Osmanlıcıların bile inkar edemedikleri çöküş ve çürüme dönemi başladı. Bu arada Fatih Kanunları da hep yürürlükteydi ve hanedan mensupları da sürekli birbirlerini boğazlıyorlardı.

İşte kardeş kanı üzerinde yükselen saltanat budur. İş sadece kardeşlerin birbirlerini boğazlamasıyla kalmamış, post kavgaları arasında sayıları tespit edilemeyecek kadar çok halk kırılıp gitmiştir.

Kardeşler birbirini boğazlamış, Osmanlı İmparatorluğu da birlik içinde kalmış ne olmuş? Aslında burada da Osmanlı örfçülerinin çarpıttıkları bir önemli olay daha var... O da Türkiye'nin bugünkü kaderinin daha o günlerden çizildiğidir.

Fatih'in kanunlarına dayanarak bazı kardeşler diğerlerini ''meşru'' olarak, bazıları da önce gayri-meşru, iktidarı aldıktan sonra ''meşru'' olarak boğazlayıp saltanatlarını sürdürürken, aslında, dünyadaki gelişmelerin tersine kürek çekiyorlardı. İstanbul'un fethedildiği, Osmanlı ordularının Avrupa şehirlerinin kapılarına dayandığı Fatih dönemi, ne kadar şanlı görünse de, Osmanlıların çöküş döneminin başıdır. Çünkü, Osmanlı sultanları, acısı yüz yıl sonra çıkacak tarihi gelişmenin karşısına dikilmişlerdir.

O sıralarda Avrupa'da kapitalizmin ilk filizleri boy atmaya başlamıştı. Avrupa'daki parçalanmış feodalizm, yine bu yıllarda başlayan sömürgecilik, daha sonra sanayi devriminin temelini atacak ticaret sermayesinin birikmesine imkan sağlıyordu. Oysa aynı dönemde Osmanlı kafalıların hâlâ aptalca övündükleri Osmanlı İmparatorluğunun düzeni ve sultanlar, topraklarımızda bu gelişmenin yolunu çoktan tıkamışlardı. Ticaret ve toprak her yandan sultanın zincirleriyle sarılmıştı. İşgal edilen ülkeler ve Anadolu insanı yıllar yılı Osmanlı saraylarını besledi. Servetler debdebe ve safahat yoluna harcandı, tüketildi. Fatih'in kanunları değil sağlanan ganimetler bir süre buhranı geciktirdi. ''Şanlı'' Yavuz döneminde, Avrupa'da kapitalizm artık delikanlılık çağını yaşarken, Anadolu topraklarında insanlar üretim bile yapamaz hale geliyor, topraklarını bırakıp kaçıyor, büyük kıtlıklar yaşanıyordu. Lise tarih kitaplarında şaşaalı dönem olarak anlatılan Yavuz ve Kanuni zamanında Anadolu'da halk ot yiyor, palamutla karnını doyurmaya çalışıyor, çaresizlikten kendisini, hatta çocuklarını esir diye satıyordu. Bunları Osmanlı örfçüleri gizlerler...

Avrupa, feodalizmin yerini özel mülkiyetin alacağı kapitalizme doğru hızla yükselirken, Anadolu ekonomik çöküşe doğru koşar adım ilerliyordu. Zaten bu çöküşün ardından Avrupalılara el açma geldi, sonra kapitülasyonlar, sonra yarı-sömürge haline gelmiş bir imparatorluk...

İşte tarih bunları söylüyor.

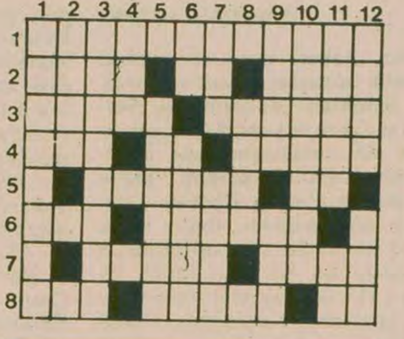
Şüphesiz bugün ''kardeş katlini meşru gören'' anlayış sadece yazı ve çizide kalmıyor. Osmanlı örfçülerinin, ''meşru'' kardeş katlini her gün yaşıyoruz. İstenen istikrar bugün de ''kardeş''in diğer ''kardeşlerini'' ortadan kaldırmasıdır. Ve yine elbette bu da bugünkü şartlara uygun olarak yapılacaktır. Yay kirişi ile değil, boğma teli ile...

Bunu arzulayanlar ve düşleyenler aynen 550 yıl önce Osmanlı sultanlarının Türkiye'ye oynadıkları kötü oyunu tekrar etmek istemektedirler. Ama Türkiye Fatih'in Osmanlısı değildir ve Türkiye'yi bir 500 yıl daha geriye götürmek de öyle Fatih'in 6 aylık kardeşini boğazlaması kadar kolay da değildir.

İşin acı yönü bütün bunların 600 yıllık Osmanlı saltanatı hakkında şunları söyleyen Atatürk'ün Türkiyesinde yazılabiliyor olmasıdır:

''Osmanoğulları zorla Türk milletinin hakimiyet ve saltanatına el koymuşlardır. Bu tasallutlarını altı asırdan beri idame eylemişlerdi. Şimdi de Türk milleti bu mütecavizlerin hadlerini ihtar ederek, hakimiyet ve saltanatını, isyan ederek kendi eline bilfiil almış bulunuyor''...

BULMACA

SOLDAN SAĞA: 1) Rüzgarla çalışan, pervaneli değirmen 2) Esmer tenli bir millet–TERSİ belirsiz geçmiş zaman anlamında kullanılır–Adanmış olan şey 3) TERSİ Güney Amerika'da yaşayan, domuza benzer bir hayvan–Bir kıta 4) TERSİ akma eylemi Eşek bağırtısı–Bir coğrafi bölgenin yıllık hava koşulları. 5) Uzun gagalı bir göçmen kuş–Gros tonun kısa yazılışı 6) İki gözü görmeyen–1870-1950 yılları arasında yaşamış Türk İslam filozofu 7) Gemilerin ön tarafı–Tasdik, benimseme 8) Bazı yörelerde ağabey anlamında kullanılır. –Çin Halk Cumhuriyeti ile Hindistan arasında kalan bir Asya ülkesi–Bir harfin okunuşu.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Üç yanı suyla çevrili kara parçası 2) Bir meyva 3) İri taneli ve sürekli kar yağışı 4) Yabancı bir haber ajansı 5) Büyük Okyanus ve Çin Denizinde meydana gelen, şiddetli tropikal fırtına 6) TERSİ kirmen, eğirmen–Ek 7) Yapma, yerine getirme (eski dil)–TERSİ kısım, parça (eski dil) 8) TERSİ bir erkek adı 9) Doların düşüşüne karşı sürekli değer kazanan bir Avrupa parası-Alışılandan çok olan, fazla 10) Etkin sözcüğünün karşıtı, pasif 11) Para (eski dil)–İsim 12) TERSİ Akdeniz iklimine özgü bodur ağaçlar ve çalılardan oluşan bitki örtüsü–Aza.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1) Savak-Kabile 2) Emile Zola-oD 3) Feribot-Deri 4) ilaV-Ta-TL 5) Le-Ribaunt 6) Tema-Kaide 7) Ebe-çÜ-Fin 8) Rezervasyon.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Sefiller 2) Amele-Be 3) Vira-Tez 4) Alivre 5) keB-imuR 6) Zorba 7) koT-çA 8) Al-tuküS 9) Badana 10) Tifo 11) lorT-Din 12) Edilgen

Brejnev, Schmidt'i Moskova'da karşılarken...

Moskova, ABD ile Avrupa' nın arasını açmaya çalışıyor...

Brejnev Schmidt'e, ABD'ye güvenme demiş

Moskova nükleer bir savaş sırasında ABD'nin müttefiklerini terkedeceğini iddia ediyor.

DIŞ HABERLER SERVİSİ

SOVYETLER Birliği Devlet Başkanı Brejnev'in, Helmut Schmidt'in Moskova ziyareti sırasında Batı Almanya Başbakanına bir nükleer savaş vukuunda, ABD'nin müttefiklerini terkedeceğini söylediği bildirildi.

Brejnev'in ayrıca, orta menzilli füzelerin azaltılması için yapılacak görüşmelerin yalnızca Amerikan ve Sovyet silahlarını kapsayacağı, İngiliz, Fransız ve Çin silahlarını içine almayacağını öne sürdüğü kaydedildi.

Die Welt gazetesinde yer alan haberde Brejnev'in ''Amerikalılar nükleer bir savaş sırasında kendilerinin okyanusun öte yakasında olacakların farkındalar. Avrupalı müttefiklerinin kaderi onları hiç ilgilendirmeyecek'' dediği belirtildi.

Helmut Schmidt'in, görüşmelerin SS-5, SS-20 füzelerini ve Backfire uçaklarını kapsayıp kapsamayacağını sorması üzerine, Brejnev ''İnsan yedikçe iştahı açılır'' cevabını verdi.

Batı Alman Başbakanı, daha sonra İngiliz, Fransız ve Çin silahlarının görüşmelerin kapsamına alınmamasının nedenini sordu. Bunun üzerine Sovyet Dışişleri Bakanı Gromiko, ''Diğerlerinin silahları burada bizi ilgilendirmez'' dedi.

Gromiko bu silahların SALT 3 anlaşması çerçevesinde ele alınacağını öne sürdü. Gromiko ayrıca Schmidt'i tehdit ederek şöyle konuştu:

''Amerikan füzeleri Avrupa'ya yerleştirilirse, Sovyetler Birliği dengeyi sağlamak için gerekli tedbirleri alacaktır. Sizin böyle bir gelişmeyi arzuladığınızdan kuşkuluyum.''

Öte yandan Brejnev, İspanya'nın NATO'ya katılmasının Doğu Batı ittifakının genişletilmesi ilkesini çiğneyeceğini iddia etti.

Giscard-Schmidt görüşmesinin ardından

Yalnız kalmış Avrupa güçlü olabilir mi?

RAGIP DURAN

''Avrupa uluslararası alandaki konumunun silinmesine izin vermemelidir. Avrupa daha güçlü ve daha bağımsız olmalıdır.''

Bu sözleri söyleyen Fransa Devlet Başkanı Valery Giscard d'Estaing'dir. Ve bu fikrini Helmut Schmidt'e de kabul ettirmek amacıyla Batı Almanya'da 5 günlük resmi bir gezi yapmaktadır.

Paris yönetiminin şimdiye kadar izlediği siyasetler gözönünde tutulursa, yukarıdaki cümlenin anlamı daha iyi anlaşılır.

Bugün uluslararası alanda kutuplaşma Sovyetler Birliği ile dünyanın geri kalan kısmı arasında olduğu için, Batı Avrupa'nın konumu kaçınılmaz olarak zayıflamaktadır. Hangi olaya bakarsanız bakın, esas olarak iki tutum görürsünüz: Kremlin'in tutumu ve onun zıddını oluşturan tutum. Bir üçüncü tutum, bir üçüncü yol, resmi nutuklarda veya basında görünse bile hem kısa vadelidir, hem de geçersizdir.

Üstelik Batı Avrupa, ne yazık ki, Sovyetler Birliği karşısında zıt seçeneği oluşturan kutup olmamıştır. Birçok olayda Kremlin'in zıddını ABD yaratmaktadır.

Bu gelişmelerin farkında olan Giscard d'Estaing de, ''Aman Avrupa konumunu, önemini yitirmesin'' veya ''Biz ABD'nin her dediğini kabul edemeyiz'' gibi gerekçeler öne sürerek Batı dünyasının Kremlin'in karşısına birleşik bir cephe şeklinde çıkmasına engel olmaktadır.

Sorunun özü, Batı Avrupa ile ABD arasındaki anlaşmazlıklar değildir? Çünkü bu konulardaki siyasetleri tayin eden olgu, Sovyetler Birliği'ne karşı takınılan tutumdur. Örneğin, Batı Avrupa'nın en az ABD kadar Kremlin karşısında kararlı olması, Washington ile Batı Avrupa arasındaki birçok sorunu çözmeye yeter de artar bile.. Üstelik mesele, kimilerinin iddia ettiği gibi sadece, biçimsel bir ayrılık değildir.

Bu iddiaya göre, aslında ABD de, Batı Avrupa da Kremlin'in yayılmacılığına karşıdır. Ancak ABD sertlik yanlısı bir tutumla Sovyetleri durdurmaya çalışırken Batı Avrupa diyalog ve yumuşamayı yaşatarak Kremlin'i yatıştırmaya çalışıyor.

ABD ile Batı Avrupa'nın Kremlin'e karşı izlediği politikalardaki biçim farkı, değerlendirme farklılıklarından kaynaklanmaktadır. Afganistan işgalinden sonra ABD yumuşamanın öldüğünü açıklarken, NATO yetkilileri ''Artık eylem zamanı gelmiştir'' diyorlar. Ama Batı Avrupa'nın liderlerine bakıyorsunuz, biri apar topar Varşova'ya Brejnev ile görüşmeye gidiyor, diğeri Moskova'da NATO füzeleri üzerine pazarlık yapmaya kalkışıyor.

Askeri alana gelince: Fransa, caydırma gücünü artırıyor ve Nötron bombası yaptığını açıklıyor. Almanya ile ortak bir savunma sistemine hazırlanıyor. Ancak dikkat edilirse Moskova bu tutumlardan pek o kadar rahatsız olmuyor. Hele Avrupa'ya yerleştirilmesi kararlaştırılan NATO füzeleri konusundaki kaygılarıyla karşılaştıracak olursak, Fransa'nın Nötron bombası yapması Brejnev açısından ikincil derecede bir olay. Fransa'nın tek başına caydırıcı güç oluşturma çabaları ABD'yi devre dışı bıraktığı için, Moskova'yı fazla endişelendirmiyor.

Sovyetler Birliği'nin taktiği son derece açık ve basittir: Kremlin Amerika'dan, tamamen kopuk bir Batı Avrupa istemektedir. TASS ajansı, ''Bağımsız Avrupa'yı'' öven Giscard'ın açıklamalarından övgüyle söz etmektedir. Bu durumda ''Bağımsız Avrupa'nın'' (Yani ABD'den ayrı bir Avrupa'nın) Rusya karşısında güçlü olabilmesine olanak var mıdır?

Sovyet tankları Afganistan'dan sonra Ortadoğu'ya yöneldiklerinde, Batı Avrupalı liderler hâlâ diyalogdan söz edebilecekler mi acaba?

Ticari kârlardan vazgeçmeyen ve saldırganlık karşısında belirli ölçüde hâlâ korkan Batı Avrupa, muhtemel bir Sovyet harekatı karşısında ABD'den çok daha fazla tehlike altında olduğunu görmüyor mu?

HALKLARIN DÜNYASI

Çiğdem Kömürcüoğlu

Güneydoğu Asya'da oyun içinde oyun

Ergun Balcı'nın ''Güneydoğu Asya'da Oynanan Oyun'' başlıklı yorumunu, oyunun içeriğini anlayabilmek için en az üç kere okudum. Sonunda anlayabildiğim şu oldu:

Tayland hükümeti 7 bin göçmeni Kamboçya'ya geri göndermeye karar vererek Vietnam'ın kafasını kızdırmıştır. Bunun üzerine Vietnam Tayland'a saldırmıştır. Üstelik Tayland göçmenleri gönderme kararını ne zaman almıştır? ASEAN toplantısından bir hafta önce. Bu arada ASEAN toplantısına katılan ABD Dışişleri Bakanı da fırsattan istifade Tayland'a bol bol güvence vermiş, Vietnam kınanmış ve Başkan Carter Tayland'a silah göndermeye başlamıştır.

Sayın Ergun Balcı Tayland masalının ardında yatan gerçekler bunlar diyor. Yani Tayland provokasyon yapmış. Vietnam bu provokasyona gelmiş. Bu arada ABD de fırsattan istifade Tayland'a bol bol silah sevketmiştir. Bir yanlış anlama varsa Sayın Balcı'nın kusurumuzu bağışlamasını rica ederiz.

Sayın Balcı'nın üstünde hiç durmadığı bir gerçek var. Hem de ''Oyunun'' tüm verilerini etkileyen bir gerçek. O da bugün Kamboçya'nın Vietnam'ın işgali altında olması ve buna karşılık Kamboçya halkının vatanını savunma hakkına sahip olmasıdır. Bu gerçeğe gözlerinizi kapadığınız zaman her türlü oyunu keşfetmeniz mümkündür.

''Pnom Pehn hükümeti Tayland rejimini devirmek isteyen asiler Tayland'a gönderilse idi Bangkok hükümetinin bunu nasıl karşılayacağını sormuştur'' diye yazıyor Ergun Balcı.

Heng Samrin yönetimi meşru bir yönetim değildir ki Tayland'ı protesto etmesinin geçerliliği olsun. Heng Samrin bugün Kamboçya'da 200 bin Vietnam askerine dayanarak ayakta durmaya çalışmaktadır. Ülkesini kurtarmak için mücadele eden insanların üstüne Vietnam tankları sürülmektedir.

Hem de ''açlık ve savaş cehennemi'' olarak tanımlanan Kamboçya'da canlarını dişlerine takarak direnenler karşılarında yalnızca Vietnam'ı da bulmamaktadırlar.

Son ASEAN toplantısında Tayland Dışişleri Bakanı ''Eğer Kamboçya'da Vietnam kazanırsa, Ruslar kazanır'' demiştir. Yani Kamboçya'da sürdürülen işgal katmerlidir.

Sayın Balcı, ''Kızıl Kmerler'' olarak tanımladığı Demokratik Kamboçya kuvvetlerine ülkelerini savunma hakkı tanımamaktadır. Oysa bugün Kamboçya'da iç savaş değil, işgale karşı direniş sürmektedir. Vietnam'ın elverişsiz koşullarda Tayland'a saldırması askeri bir zamanlama hatası değil, halk direnişlerini kırma çabasıdır. Vietnam'ın saldırgan niteliği ona seçim şansı tanımamaktadır.

Buna karşılık Tayland'ın, kendinden kat kat üstün düşman güçlerine karşı savaşan Kamboçyalılara yardım etmesi kötü değil, iyi bir şeydir. Ayrıca bu insani yardımdan da öte bir şeydir. Bugün Güneydoğu Asya ülkeleri, özellikle Tayland ve Kamboçya arasında kader birliği vardır. Bu ülkeler Vietnam'ın dolayısıyla Sovyetler Birliği'nin doğrudan tehdidi altındadır. Vietnam'ın Hindiçini Federasyonu kurma emelleri, ne yazık ki bir zamanlar kendi de bağımsızlık savaşı vermiş olan bu ülkenin Sovyet stratejisi doğrultusunda maceralara atılmasına yol açmıştır.

Güneydoğu Asya ülkelerinin beğenseler de beğenmeseler de hâlâ Demokratik Kamboçya hükümetini desteklemeye devam etmelerinin ve geçen hafta Heng Samrin yönetimini tanıyan Hindistan'ı şiddetle eleştirmelerinin nedeni de budur.

Kaldı ki, bugün Kamboçya'da Demokratik Kamboçya hükümeti önderliğindeki halk direnişi, gerçekten kan ve ateş altında sürdürülmesine rağmen güçlenmektedir. Demokratik Kamboçya yetkilileri Birleşmiş Milletler denetiminde serbest seçimlerin yapılması için hazır olduklarını tüm dünya kamuoyuna açıkladılar.

Güneydoğu Asya'da gerçekten bir oyun tezgahlanmıştır. Bu öyle gözlerden gizlenerek oynanmaya çalışılan bir oyun da değildir. Kamboçya'da 200 bin kişilik Vietnam ordusunun varlığı gün gibi ortadadır.

Aydınlık'ın maliyeti ve çalışanları ile ilgili cevaplar

SORULAR ? CEVAPLAR

1– Aydınlık gazetesinin maliyeti ve çalışanların durumu hakkında bilgi verir misiniz? (Ankaralı okuyucular)

Aydınlık, ancak büyük mali güce ve desteğe sahip olanların gazete çıkarabildikleri bir dönemde sadece Türkiye halkının fedakarlığına ve desteğine güvenerek cesaretle yayın hayatına atıldı. Ve bugüne kadar da sürekli artan maliyetlerle karşı karşıya kaldı. Gazetelerden izlemişsinizdir, bu dönem içinde bazı basın organları yayınlarına son verdi, bazıları sahip değiştirdi, bir kısmı da tekeller tarafından satın alındı. Gazeteniz Aydınlık ise bütün bu zor dönemleri yine halka dayanarak aştı.

1980 yılı başlarında artan fiyatlar ve yapılan devalüasyonlardan sonra Aydınlık bir dizi tasarruf önemi aldı. Ve birçok yayın organının kapanmak zorunda kaldığı bu dönemi de başarı ile geçirdi. Artık Aydınlık önümüzdeki zorluklara da hazırdır.

Aydınlık her ay küçük bir miktar açık vermektedir. Ama okuyucularının düzenli desteği bu açığın üzerindedir. Gazeteniz, güçlü okuyucu desteği, personelinin fedakarlığı ile, her türlü zammı, hükümetlerin kültür ve fikir hayatını baltalayan devalüasyonlarını göğüsleyebilecek kuvvettedir.

Gazetemizin çalışanlarına gelince, sanırız bu konudaki açıklamalarımızı izleme olanağı bulamadınız. Yöneticisi ile, yazarı çizeri ile, teknik personeli ile, matbaacısı ve paketçisi ile tüm Aydınlık çalışanları Türkiye halkına hizmet ruhu ile biraraya gelen devrimci bir kadrodur. Aydınlık aynı zamanda ülkemizin kültür ve düşünce birikimini biraraya getirebilmek amacıyla yurtsever ve ilerici aydınlarımızla, yazarlarımızla birleşmeye özel önem vermektedir. Aydınlık'ın sayfaları halka hizmet etmek isteyen herkese açıktır. İki yılı aşkın yayının gösterdiği gibi gazetenizin yazarları işçiler, köylüler, gençler, tüm emekçilerdir.

Yayına başladığımız dönemde gazetecilik tecrübesi olan sadece iki arkadaşımız vardı. Geriye kalan çalışanların büyük bir çoğunluğu ise hayatlarında ilk defa bir gazetede çalışıyorlardı. Geçen süre içinde tüm personel kendi alanlarında tecrübeler kazandı ve yetkinleşti.

Aydınlık çalışanları emekçi halkımızın sade hayat tarzını kendilerine kıstas alan fedakar devrimcilerdir. Tüm çalışanlar asgari ihtiyaçlarına göre ücret almaktadırlar. Halkın dertleri ile birleşmeye dikkat ederler. Çalışanlar arasında devrimci birlik ve dayanışma hakimdir.

Aydınlık'ın çalışma ilkelerini de belirtmek istiyoruz:

1.Devrimci fedakarlık, 2. Herkese söz hakkı ve demokrasi, 3. Disiplin, 4. Kollektif çalışma 5. Eleştiri-Özeleştiri.

Son olarak, Ankaralı okuyucularımızı gazetemize davet etmek istiyoruz. Aydınlık'ın kapıları herkese açıktır. Sizler de gelin, gazetemizi gezin, çalışanlarla tanışın ve onların durumunu bizzat burada görün. Eminiz ki, göz, yazıdan üstün olacaktır.

2– Aydınlık gazetesinin eski sayılarını nereden sağlayabiliriz?

Aydınlık'ın ilk sayısından itibaren düzenli olarak arşivi tutulmaktadır. İstediğiniz sayıları Ankara büromuz kanalı ile bize bildirebilirsiniz. Veya mektupla ödemeli olarak İstanbul merkezimizden isteyebilirsiniz.

3– Daha Güçlü Daha Güncel Aydınlık Kampanyası sonuçları nedir?

Yurt içi ve yurt dışındaki hesapların toparlanması, toplanan eşyaların düzenlenen kermeslerde satış sonucunun beklenmesi ve kesin bir liste yayınlama ihtiyacı açıklamayı geciktirmiştir.

Şimdi hazırlıklarımız tamamlanmıştır ve ''Daha Güçlü, Daha Güncel Aydınlık'' kampanyası sonuçlarını önümüzdeki günlerde etraflıca yayınlayacağız.

Diyalektiğin cilvesi

(Baştarafı 1. sayfada)

Bugün maceracı grupların hemen tümünün içine düştüğü bir çelişmeye dikkat çekmek istiyoruz. "Devrimci Sol" bildirisinin durumu olduğundan çok karanlık gösteren tahlili, şu sırada bütün macera örgütlerinin ortak görüşüdür. Hepsi de, demokrasi adına, halk adına belli bir gerilemeyi tespit etmektedirler. Hem de çok abartmalı ifadelerle. Buna rağmen savunulan siyasetler, "düzeni yıkmak", "kaleleri fethetmek", "oligarşinin burcuna devrim bayrağı çekmek", "düşmanı ezmek" biçiminde sol gevezeliklerde ifadesini bulan saldırı siyasetleridir. Durumu korumak, varolan parlamenter düzeni savunmak, elde bulunan mevzilerde tutunmaya çalışmak ise büyük oportünizm, en büyük ahlaksızlık ve devrime ihanet olarak suçlanmaktadır. Onlara göre örneğin, AP-CHP hükümeti ya da MHP'yi dışarda bırakan bir hükümet seçeneği, "düzeni yaşatmak" ve "hakim sınıfları savunmak" demektir. Sanki bugün devrimci bir hükümet vardır da, onun yerine bir AP-CHP koalisyonu [illegible] karşı karşıyayız. Ya da; sanki bugün böyle bir koalisyon, devrimci bir hükümet seçeneğini önlemek ve yıkılmak üzere olan düzeni kurtarmak için gündeme getirilmiştir.

Şurada bırakalım [illegible] gerekiyor: Bugün Türkiye bir devrim arifesinde midir, yoksa gerici bir yükselişin önünü kesmek sorunuyla mı karşı karşıyadır?

Halkın mücadelesi ne durumdadır? Kitlelerin eylemi, düzenin pervazlarını sarsan, çivilerini zorlayan bir yükselişe mi geçmiştir, yoksa bir geri çekiliş içinde midir?

[illegible] ortadadır ki, Türkiye devriminin önündeki sorun, bugün yeni mevziler ele geçirmek değil, kazanılan mevzileri koruyabilmektir. Bugün durumu koruyabilmek, statükoyu koruyabilmek, gericilerin getirip dayattığı değişiklikleri önleyebilmek, başarı olacaktır. Daha açık bir deyişle, bugün devrimciler Türkiye'de "statükocu" olmak durumundadırlar. Bu da diyalektiğin bir cilvesidir. Çünkü statüko (durum), hem dünya çapında gericiliğin merkezi olan Sovyet sosyal-emperyalizmi tarafından, hem de başka bir gerici güç olan MHP marifetiyle zorlanmaktadır. Halk bu iki ateş arasındadır. Devrimin güçleri bu iki ateş arasındadır. Olgular, Türkiye devrimcilerinin önüne savunma taktiklerini getirip koyuyor, hücum taktiklerini değil!

Bu gerçekleri anlamak için ille de kafayı duvara çarpmak ve yüzlerce iyi niyetli genci oradan oraya savurup heder etmek mi gerekiyor?

Yeni Kontenjan Senatörleri: Sancar, Melen, Menteş Bayülken ve Cenkçi

ANKARA (ÖZEL)

CUMHURBAŞKANI Vekili İhsan Sabri Çağlayangil, 8 Haziranda boşalan kontenjan senatörlüklerini Genelkurmay eski Başkanı ve Emekli Orgeneral Semih Sancar'ı, eski Başbakanlardan Ferit Melen'i, Yargıtay eski Başkanı Cevdet Menteş'i, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri Haluk Bayülken'i ve Ankara Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Beyhan Cenkçi'yi atadı.

ÇAĞLAYANGİL'İN AÇIKLAMASI

Cumhurbaşkanı Vekili İhsan Sabri Çağlayangil, siyasi parti liderleriyle üç gün süren temaslarının sonuçlarını açıklarken, Cumhurbaşkanı seçimini mümkün kılabilecek bir formül üzerinde anlaşılamadağını bildirdi.

Çağlayangil, 8 sayfa tutan yazılı açıklamasında AP ve CHP Genel Başkanlarının buluşmasında ve daha sonra kendisinin tek tek siyasi parti Başkanları ve Parlamentoda grubu olanların liderleriyle yaptığı görüşmelerde ortaya çıkan fikirleri özetledikten sonra, kendi amacını şöyle anlattı:

"Parti ve gruplar arasında bir yakınlaşma oluşturmaya çalışmaktan başlıca maksadım, özellikle AP ve CHP arasında bir uzlaşma sağlayabilmekti. Seçimin bu partilerden birine rağmen sonuçlandırabilmesini imkansız derecede güç görüyordum. Çünkü TBMM'nin aritmetiği bu sorunun çözülmesine asla yardımcı değildir."

Çağlayangil, daha sonra örnekleriyle bu partilerden birinin desteği olmadığı takdirde diğerinin 9 ayrı siyasi kuruluşu yanına alması gerektiğini anlattı

Çağlayangil konuşmasını şöyle sürdürdü: "Neticede Cumhurbaşkanlığı seçimini mümkün kılacak, hemen uygulanması kabil bir sonuca ulaşamadığımızı, ama buluşmalardan bazı yararlı neticeler çıktığını söyledim. İki büyük partinin dışındaki partilerin Millet Meclisi içinde bağımsız Cumhurbaşkanlığı için yeterli oy toplayabilecek şahsiyetlerinin isimlerinin tesbit edilerek, bu yolla bir ortak aday aranması önerilerini, diğer pratik tedbirleri, artık kendi aralarında, ikili ve üçlü ve daha geniş toplantılarla değerlendirmeye çalışmalarını rica ettim."

Çağlayangil açıklamasının sonucunda, "Beni en mutlu kılan sonuç, siyasi müşterek arzuların iktidar ve muhalefet dahil herkes tarafından büyük bir içtenlikle benimsenmesi ve katılınması oldu" dedi.

Avrupalının kaygıları

(Baştarafı 3. sayfada)

birlik, barış ve ülkenin geleceğini güvence altına almak için çözmek, demokrasiyi, özgürlüğü, bağımsızlığı pekiştirmek için çözmek var, bir de bunların Sovyetler Birliği tarafından onun tarzına ve onun lehine kullanılması var. Sorunları kabul edip, onları Türkiye'nin lehine, Türkiye'de demokrasinin ve özgürlüğün lehine çözmek lazım, yoksa Sovyetler Birliği bu sorunları istismar etmesini bilecek ve Türkiye zor duruma girecek" dedim. Karşımdaki adam, sanki elektrik verilmiş gibi sarsıldı. Şimdiye kadar niye böyle düşünemediklerine şaştığını söyledi.

Forumda 60 kadar seçkin davetli vardı. Fakat dikkatimi çeken HBF dışında hiç bir Türkiyeli örgüt bu kadar önemli bir toplantıya nedense katılmak gereğini duymamıştı.

TİKP: "Çorum'da...

(Baştarafı 1. sayfada)

1- Olayların sorumlu ve tertipçisinin MHP olduğunu ortaya koyan kanıtlar.

a. Alaaddin Camisine bomba konulduğu yalan haberi MHP'li militanlar tarafından Çorum'un birçok camisinde birden aynı anda açıklanmıştır.

b. Bazı devlet dairelerinde ve işyerlerinde MHP'liler olay günü olan 4 Temmuzda izin almışlardır.

c. Saldırganlar camiye bomba atıldığı yalan haberinin duyulmasıyla birlikte derhal silahlanabilmişlerdir. Saldırıya uğrayan bütün işyerleri ve evleri Alevi ve ilerici bilinen yurttaşlara aittir. Bu durum saldırılacak yerlerin önceden belirlendiğini ve silahlanma hazırlığının önceden yapıldığını ortaya koymaktadır. Tahrip edilen işyerlerinin duvarlarında "Çık-MHP" yazıları halen durmaktadır.

d. Bazı işyerlerinde MHP'li bilinen kişiler, kendilerine yakın buldukları iş arkadaşlarına cuma namazından sonra olay çıkacağını söylemişlerdir.

e. 30 Haziran 1980 günü AP Çorum İl Teşkilatının iki yöneticisi yanlarında CHP İl Başkanı ve bir CHP İl Yöneticisi olduğu halde Emniyet Müdür Vekili Erdem Yurtsever'le görüşerek MHP tarafından olay çıkarılacağını kendilerine ulaşan bilgilere dayanarak haber vermişlerdir.

f. Gün Sazak'ın öldürülmesinden sonra MHP'nin birçok yerde olduğu gibi sürekli bir tertip ve tahrik içinde bulunduğu 4 Temmuz olaylarına gelinceye kadar bazı yurttaşların ölümüne de yol açarak gerginliği sürekli tırmandırdığı bilinmektedir.

Olayların MHP tarafından tertiplenip yönlendirildiği, bizzat AP'li yurttaşlar ve Çorum'daki devlet yetkilileri dahil herkes tarafından bilinmektedir. Bu noktayı dikkate almayan her türlü açıklama ve uygulama saldırgana cesaret vermekten ve sahiplerini yeni katliamların sorumlusu durumuna düşürmekten başka bir sonuç vermeyecektir.

2- Bugün Çorum'da tedirginlik ve güvensizlik hakimdir, olayların durduğu yolundaki açıklamalara kimse inanmamaktadır. Bizzat devlet yetkilileri durumu, "Cephane ikmali için verilmiş bir ara" olarak değerlendirmektedir. Devletin aldığı söylenen önlemler yetersizdir, kimseye güven vermemektedir. Şehirde mezheplere göre bir kutuplaşma hızla sürmektedir. Sokaklarda göç arabalarından geçilmemektedir. Halkın yeni saldırılara karşı konulmasını sağlayacak güven verici önlemler ve herkesin istediği yerde oturabilmesinin sağlanması bugünkü en acil ihtiyaç durumundadır. Bunlar gerçekleştirilmeden göçleri durdurmaya, tertipçilerin yeni saldırılara girişmelerini önlemeye olanak yoktur.

3- Bugün Çorum'da birçok yurttaş işyerlerine ve okullarına gidememekte, dükkanını açamamakta, hatta çarşıya çıkamamaktadır. İşlerine giden yurttaşlar ise MHP'liler tarafından tehdit edilerek geri çevrilmektedir. Bu insanlar devlet güçleri tarafından korunacakları konusunda hiç bir güven duymamaktadırlar. Esasen bu yönde bir önlem de yoktur. Gerginliğin sürmesinde önemli bir rol oynayan bu durumu giderici bir şekilde iş ve can güvenliği derhal sağlanmalıdır.

4- Saldırı ve katliamın tanıkları isimlerinin gazetelerde çıkmasını bile istememekte, haklı olarak can güvenliklerinin ortadan kalkacağını düşünmektedir. Kaldı ki, yargıç ve savcılar bile can güvenlikleri olmadığı yolunda açıklamalar yapmışlardır. Suçluların ortaya çıkarılmasını ve yargılanmasını önleyen bu duruma son vermek üzere tanıkların can güvenliği sağlanmalı, bu konuda etkili güvenceler verilmelidir.

5- Birçok köy yolunun MHP'lilerce tutulduğu bildirilmektedir. Yurttaşların can güvenliğini ortadan kaldıran bu durum halkın hasat yapmasını da önlemekte, ekonomik sıkıntılar doğurmaktadır. Bu duruma son vermek üzere ciddi önlemler alınmalıdır.

6- Kaçırılıp öldürüldüğünden kaygı duyulan çok sayıda yurttaş halen kayıptır. Yakınlarını arayan birçok insan resmi makamlara başvurmaktan bile çekinir haldedir. Her gün tarlalara bırakılmış cesetler bulunması kaygıları güçlendirmektedir.

Resmi makamların kayıpları araştıracağı konusunda güven verilmeli ve yurttaşların başvuruları ciddiyetle sonuçlandırılmalıdır.

7- Birçok yurttaş anasını, babasını, eşini yitirmiş, bir çoğu ise evinden, barkından, dükkanından olmuştur. Henüz başlamış ciddi bir hasar tespit çalışması bile olmadığı gözlenmektedir. Bu çalışma biran önce başlatılmalı ve yurttaşların zararları ödenmelidir.

Asırlardır barış içinde bir arada yaşayan insanların yeniden birlikte yaşayabilmelerinin koşullarını hazırlayacak somut önlemlere yönelmek zorunludur. Aksi takdirde yaralar daha da derinleşecek, yarayı derinleştirmek isteyenlere uygun bir ortam canlı kalacaktır.

Partimiz Rusya tehdidi karşısında ancak birlik ve barış sayesinde güçlü olabileceği kanısındadır. Birlik ve iç barışın düşmanlarına karşı süreli önlemlerin alınmaması en çok dış düşmana yaramaktadır. Çorum olaylarının açtığı yaraların sarılması yönündeki her türlü çabayı tamamen önyargısız olarak değerlendireceğimizi bildirir, önerdiğimiz önlemlerin uygulanmasını talep ederiz."

Türkiye İşçi Köylü Partisi
Genel Merkez Basın Bürosu

Yargıtay' ın kararına göre:

Sendikalar işkolu yetkilerini bir kereye mahsus kullanabilecekler

İSTANBUL (AA)

YARGITAY 9. Hukuk Dairesi Enerji-İş Sendikasının İETT işletmelerinde doğan işkolu yetki anlaşmazlığı nedeniyle Genel-İş Sendikası aleyhine açtığı ve İstanbul 6. İş Mahkemesince davanın kabülüne ilişkin olarak verilen kararın Genel-İş Sendikasınca temyizi üzerine "İşkolu yetkisinin bir bütün olduğunu, çeşitli dönemleri kapsayan ve farklı hükümler taşıyan işkolu toplu iş sözleşmesi yapılamayacağına" karar verdi.

Yargıtay 9. Hukuk Dairesi iki gün önce verdiği kararıyla tüm sendikaların işkolu toplusözleşme yetkileri kullanımlarına ilişkin olarak verdiği emsal kararıyla bugüne dek uygulamada karşılaşılan aksaklık ve anlaşmazlıklarla ilgili hukuksal görüşünü bu yönde saptadı.

TRT Genel Müdür Yardımcısı sayısı 5'e çıkarıldı

ANKARA (ÖZEL)

TRT'de her yönetim değişikliğinde mutlaka sözü edilen, üzerinde aylarca çalışılan ve sonra rafa kaldırılan reorganizasyon çalışmaları bu kez sonuçlandı.

TRT Genel Müdürü Doğan Kasaroğlu yönetimi uygulama ve hazırlanan şema konusunda ilgili müdürlüklere bilgi vermeye başladı.

Yeni düzenleme ile TRT Genel Müdür Yardımcılığına Televizyon Dairesi Başkanlığı ve Haber Dairesi Başkanlığı eklenerek Genel Müdür Yardımcılığı sayısı 5'e çıkarıldı.

TRT çalışanları, organizasyonun, ihtiyaçtan mı doğduğunu, yoksa belli kadroları kaldırmak, bazı kişilere mevki ve makam vermek için mi yapıldığının uygulama ile görüleceğini söylüyorlar.

BASINDAN SEÇMELER

Mümtaz Soysal Türkiye'deki anarşinin kaynağını Yunanistan'da görüyor

(Baştarafı 3. sayfada)

Mümtaz Soysal Türkiye'deki anarşi ve nedenleri üzerine 11 Temmuz tarihli Milliyet gazetesinde Komşu Hesabı başlıklı bir yorum kaleme almış. Soysal iki süper devletin Türkiye'de anarşi istemesinin mümkün olmadığını iddia ediyor ve anarşinin gelişmesinde Kıbrıs ve Ege anlaşmazlığı nedeniyle hesabı olanların yattığını söyleyerek, Yunanistan'ı hedef gösteriyor. Soysal şöyle diyor:

"Başka bir deyimle, Türkiye'deki koşulların karışım kimyası tek başına, büyük patlamalar, kanlı olaylar yaracak ve ölümlü bölünmeler yaratacak kadar tehlikeli değildir. Belli ki, beş altı yıldanberi bu kimyanın unsurlarını birbirine çakıştıran, denklemin büyük bir patlamaya ve parçalanmaya dönüşmesi için uğraşan dıştan getirilme ve katalizatör gibi karanlık sonucun oluşması için denklemin unsurlarını zorlayan bir etken var.

"Nedir bu etken?

"Türkiye üzerinde büyük devletlerin hesaplarından söz etmek çok kolaydır.

"Böyle çıkar hesapları elbette vardır da. Dünyanın en hassas köşesinde karşı karşıya gelmiş olan Sovyetler Birliği ile Amerika, elbette Türkiye'yi yüzde yüz kendi yanlarında görmek için ellerinden geleni yapacaklardır.

"Ama her ikisinin de hesapları, çökmüş ve parçalanmış bir Türkiye üzerine inşa edilemez, her ikisi de böyle bir Türkiye istemez. Sovyetler Birliği'nin kendi güney kanadında parça parça olmuş, bir iç savaş havasına girmiş ve dolayısıyla Batı yanlısı bir zorbalık rejimi için hazır duruma gelmiş bir Türkiye görmekten hoşlanacağı söylenebilir mi? Amerikanın böyle bir görüntüye bürünmüş olan Türkiye'de kendisi bakımından karanlık olasılıklar sezmesi, böyle bir Türkiye'nin Batıya tam ters gelecek bir rejime yuvalanmasından endişe etmemesi ve olup bitenlerden telaşa kapılmaması düşünülebilir mi?

(... ...)

"O zaman, bu kadar ince ve hassas olmaya gerek duymayan, çok daha aceleci ve hemen sonuç almaya yönelik bir başka hesap üzerinde durmak gerekir

"O hesap, Türkiye'nin on yıllık bir sabır ve yutkunma döneminden sonra artık dayanamayıp yumruğu vurarak, Kıbrıs'taki hakkına sahip çıkışından, Ege'de şimdiye kadar aptalca göz yumulmuş durumlara artık göz yumamayacağını belli edişinden telaşa kapılanların hesabıdır.

"Bu sözlerin, aceleyle varılmış bir abartma sonucu olmadığını görmek için, Kıbrıs'ın güneyinden ve Yunanistan'dan bakıldığında, Türkiye'nin beş altı yıldan beri nasıl gözükmekte olduğunu bilmek, oradaki insanların nasıl bir psikoz içinde bulunduklarını yakından görmüş olmak gerekir. Türkiye, 1974 yazından beri oralardan yalnız eski hayallere son veren bir ülke olarak değil, çevresine taşacak ve son yüzyılda kemirile, kemirile kazanılmış bütün üstünlükleri de bir anda silip süpürecek bir heyüla olarak gözükmüştür.

"Dolayısıyla, zayıflatılması, başının belaya sokulması ve kendi iç sıkıntılarından çevredeki haklarına sahip çıkmaz duruma getirilmesi gereken bir ülke.

"Türkiye'yi konu edinen, başka koşullar altında belki de patlamadan durabilecek olan denklemleri zorlayan, Türkiye'nin kimyasını kızıştıran asıl büyük hesap budur.

Ağca'nın...

(Baştarafı 1. sayfada)

Aynı faaliyetlerine, yedeksubay olarak askerlik görevi sırasında da devam ettiği, Asteğmen Köksal Altın'ın da bu faaliyetlere katıldığı bildirildi.

Bu kişiler, talimgahta sık sık geceleri toplantılar düzenliyor, kendi fikirlerinin propagandasını yapıyorlar. Sözkonusu kişilerin, toplantılarda "beyinleri yıkanmış satılık vatan haini komünistleri ezeceğiz. Yaşama hakkı tanımayacağız. Yok ve imha edeceğiz" gibi sözler sarfettikleri de öğrenildi.

Orta öğrenim yapmış, yüksek öğrenimden ayrılmış askerlerin çok olduğu Çavuş Talimgah Birliğinde bu propagandaların etkili olduğu öne sürüldü.

1. Bölük Komutan Yardımcılığını yapan Mesut Samanlı'nın Kürtçe konuşan erlere baskı yapmakta, ağır cezalara çarptırmakta, iki devre erlerini birbirleri ile konuşturmamakta ısrarlı bir çaba harcadığı da söyleniyor.

Denizli Çavuş Talimgahının 3. Bölüğünde görev yapan Asteğmen Mehmet Turan'ın da aynı grubun içinde yer aldığı, aynı programı kendi bölüğünde uyguladığı öne sürülüyor.

Devrimci...

(Baştarafı 1. sayfada)

Bölge Temsilcisi Cevdet Yılmaz tutuklanmıştı. Önceki gün meydana gelen olayda ise Sahil Caddesinde bulunan Devrimci Maden-İş Sendikasının Genel Merkezine gece saat 23.30 sıralarında patlayıcı madde atıldı. Patlamada binanın bütün camları kırıldı. Yetkililer olay sırasında binada kimsenin bulunmaması yüzünden can kaybı olmadığını soruşturmaya başlandığını belirttiler.

Bu konuda bir açıklama yapan Devrimci Maden-İş Genel Başkanı Şükrü Özbayrak "Türkiye Maden-İş'çilerin asıl hedefi, ülkenin ağır sanayi merkezlerinden biri olan Erdemir'i, Ereğli'yi terörün içine sokmak ve bir kurtarılmış bölge daha yaratmaktır. İlçede yaşayan herkes Ereğli'nin bir Çorum, bir Fatsa olmasını istemiyorsa bu olaylara karşı tavır almak zorunda olduğunu, tüm Atatürkçü ve vatansever kişi ve kuruluşların tavır alması gerektiğini bir kez daha haykırıyor ve ortak tavır almaya davet ediyoruz" dedi.

Gaziantep'te...

(Baştarafı 1. sayfada)

TMGT, DOKTOR GENCER'İN ÖLDÜRÜLMESİNİ KINADI

Türkiye Milli Gençlik Teşkilatı Başkan Vekili İsmail Dincer, TMGT Genel Saymanı Doktor Ali İsmet Gençer'in öldürülmesi ile ilgili olarak yaptığı açıklamada "Halkımız için sürdürdüğümüz tam bağımsızlık savaşı durmayacaktır" dedi. Açıklamada faşistlerin öldürdüklerinin hesabının ergeç sorulacağı da yer aldı

TRT...

(Baştarafı 1. sayfada)

dürmek ve ikisini yaralamak suçundan tutuklandıklarına ilişkin emniyet açıklaması geldi. Eskişehir Emniyet Müdürlüğünün açıklamasını yayınlamaya gönüllü olmayan TRT Haber Dairesi yöneticileri, telefon açtırıp haberin doğrulatılmasını istediler. Gerekli bağlantı kurulduktan sonra Eskişehir Emniyet Müdür Vekili Tuncer Meriç, haberi doğruladı. Ancak bu sırada haber TRT yöneticilerinin elinde dolaşırken kayboldu. Aynı akşam haber bülteninde, bu haber yerine MİSK'in bir açıklaması yayınlandı.

Cami hocaları...

(Baştarafı 1. sayfada)

de bulunması istendi. Güvenlik kuvvetlerinin yanlı davranmasından şikayet edilerek, çarşıdaki esnafın mal ve can güvenliğinin sağlanması istendi. Çarşının saldırganlardan temizlenmesi talep edildi. Yetkili makamlar, zamanında tarafsız ve etkin önlemler almayarak göçlere neden olmakla suçlandı. Ayrıca zarar gören yurttaşlara ve esnafa yardım sağlamak amacıyla bir yardım komitesi kurulması da kararlaştırıldı.

Çeşitli konuşmacılar saldırganların ve katillerin tespit edilmesi için güvenlik kuvvetlerinin güvence sağlayarak vatandaşa yardımcı olmasını istediler.

Katliamın sorumlusu konusunda ise cami hocaları olayların sağ kesim içine yuvalanmış aşırı sağcı unsurlar tarafından başlatıldığını belirttiler.

Bazı tanıklar tarafından olayların içinde olduğu söylenen esnaftan Hüseyin Ahlatçı, olayların komünistler tarafından yaratıldığını söylerken söz alan esnaftan Fevzi Turgut "cami hocalarının olaylara tanık olduğunu, olayların Gün Sazak'ın ölümü bahane edilerek başlatıldığını ve Alevi-Sünni bölücülüğünü körükleyenin MHP olduğunu" belirtti. Toplantıya Milönü semtinden katılanlar olayların başlangıcından beri semtlerine gelmeyen Vali ve Emniyet Müdürünün Milönü'ne gelerek dertlerini dinlemelerini istediler.

Aynı mahiyetteki toplantılara dün de devam edildi. Dün sabah yapılan toplantıya imamlar, okul müdürleri, ebeler ve mahalle muhtarları katıldı.

BİR CESET DAHA TEŞHİS EDİLDİ

Bugüne kadar bulunmuş 27 cesetten biri daha dün teşhis edildi. Yakınları cesedin Necdet Paçacı'ya ait olduğunu teşhis ettiler.

Öte yanda yakalananlar arasında katliamda sanıklara silah ve cephane dağıtanların da bulunduğu öğrenildi.

TUTUKLANANLARIN SAYISI 72'YE YÜKSELDİ

Öte yandan Çorum'da tutuklananların sayısı 72'ye yükseldi. Çorum Cumhuriyet Savcısı Etem Türker, soruşturmaya devam edildiğini bildirdi. Savcı Türker olaylarla ilgili birçok kişinin arandığını vebu nedenle de sorgulamaların uzayabileceğini söyledi. Savcının bildirdiğine göre sanıklar özel bir tim tarafından aranıyor.

CHP'Lİ BÜTÜN'ÜN AÇIKLAMASI

CHP Çorum Milletvekili Şükrü Bütün, Çorum olaylarıyla ilgili olarak düzenlediği basın toplantısında "Çorum'daki tertibin içinde samimi AP'li ve MSP'li yöresel temsilcileri görmememiz tek teselli kaynağımızdır" dedi.

Bütün, olayları anlatmak isteyen MSP İl Başkanının Çorum Vilayet konağından sivil kişilerce kovulduğunu söylerken, "MHP'liler AP, MSP ve CHP'li esnafa işyerlerinizi yakacağız tehdidinde bulunuyorlar" şeklinde konuştu.

MHP Yozgat'a...

(Baştarafı 3. sayfada)

ka yurttaşa yöneltilen saldırılar şeklinde sürüyor. Bu arada Fethi Ahirzaman, sağlık memuru Ahmet Özdemir, lise öğretmenleri Ali Türkçü ve Ayhan Ergincan ile emekli öğretmen ve Tekel bayisi MehmetTürkyılmaz'ın evleri ve işyerleri kurşunlandı, camları kırıldı.

Amasya'da ise, MHP'liler Çorum'dan sonra buraya da gelecekleri ve Alevi yurttaşların oturduğu Dere Mahallesini basacakları yolunda söylentiler yayıyorlar. Şehirde hiç bir ciddi güvenlik önleminin bulunması, Amasyalıları daha da tedirgin ediyor.

BAŞSAĞLIĞI

İl yöneticimiz Mahmut Zeren'in annesi, değerli insan,

Ayten Zeren'i

trafik kazasında kaybettik. Ailesinin ve yakınlarının acısını paylaşır, başsağlığı dileriz.

TIKP Içel Il Örgütü

MENKUL SATIŞ İLANI
EYÜP İCRA MEMURLUĞUNDAN

1980.1354. T.

Bir borçtan dolayı hacizli olup açık artırma suretile satılarak paraya çevrilmesine karar verilen 1 adet Kaynak jeneratörü, mansfelt marka Alman malı 450 klogramlık faal 200 lira kıymetindeki makina Eyüp Rami opcular-kışla caddesi uluyol 35 Numarada 14.7.1980 günü saat 16-16,15 arasında birinci açık artırması yapılacaktır. Bu artırmada muhammen kıymetinin %75'ine talip zuhur etmediğinde 15.7.1980 günü aynı yer ve saatte yapılacak ikinci açık artırmasıyla teklif edilecek bedel üzerinden kat'i ihalesi yapılacaktır.

Dellaliye Ücreti ile ihale damga pulu Müşteriye aittir

Almak isteyenlerin satış gün ve saatlerinde satış mahallinde hazır bulundurulacak memurumuzua baş vurmaları luzumu ilan olunur. 1.7.1980

(Basın: 5039-840)

İLAN
MENKUL SATIŞ İLANI
KADIKÖY İKİNCİ İCRA MEMURLUĞUNDAN

980/3218

Bir borçtan dolayı hacizli olup satılmasına karar verilen 132 parça 205,000 lira kıymetinde çamaşır makinesi, buz dolabı, elektrik süpürgesi, halı yatak odası takımı, yemek odası takımı vs, 14/Temmuz/980 Pazartesi günü saat 16,45'den 17,00'ye kadar Kadıköy Erenköy General Necmettin Ökten Cad. Barlas Apt. 3/1 de açık artırma süretiyle satılacaktır. Verilen bedel tahmin olunan kıymetinin %75şini bulmadığı takdirde ikinci artırmanın 16/7/980 çarşamba günü aynı mahal ve saatte yapılacaktır. Alıcıların mahallinde hazır bulunan müracaatları ilan olunur.

(Basın: 5028-841)

MENKUL SATIŞ ILANI
İstanbul 8. İcra
Memurluğundan
Dosya No: 1979/3761

Mahcuz olup satılmasına karar verilen 7 Top Halinde 334 Metre 25 Cm. olup 146.500 Lira değerindeki muhtelif renk döşemelik ve perdelik kumaşların birinci satışı 14/7/1980 Günü Saat 11.15-11.30 Arası Sultanahmet Peykhane Caddesi 53/A İstanbul adresinde yapılacaktır. O gün verilen bedel muhammen değerin %75'ni bulmadığı takdirde ikinci satışı 15/7/1980 Günü Aynı yer ve saatte yapılacak ve en çok artırana ihale edilecektir. İhale damga pulu ve Belediye Rüsumu alıcıya ait olup, taşrada bulunanlar 10 lira posta pulu ve adreslerini gönderdiklerinde şartnamenin bir örneği adreslerine postalanacaktır. İsteklilerin mezkür gün ve saatte mahallinde memurumuza müracaatları ilan olunur. 17/6/1980

(Basın: 5024-843)

Türkiye dipsiz ...

(Baştarafı 3. sayfada)

harabelerini bir yana bırakarak yepyeni modern bir devlet kurduğunu belirtti. Yeni Türkiye'de üstyapı değişiklikleri, reformlar ve milli ekonominin örgütlenmesi üzerine bilgi verdi. Sonnenhol Türkiye'nin bugünkü kötü duruma gelmesini, 1950'den itibaren ABD'yi kendisine örnek almasına ve ona aşırı derecede bağımlı olmasına bağladı. 'Türkiye ekonomisi çarpık bir yola sokuldu, Türkiye bir tüketim toplumu olarak örgütlendi' dedi. Türkiye'de bugün Batı anlamında bir demokrasi olup olmadığı konusunda endişe beslediğini belirtti. Menderes'le başlayan ve bugün Erbakan'la bir siyaset metası haline gelmiş bulunan Türkiye'yi İslamlaştırma ve Atatürk'e düşmanlık yayma goruşlerini de eleştiren Sonnenhol, 'Atatürk, Avrupa'nın Aydınlatma Çağının en son evladıdır ve Üçüncü Dünya için eşsiz bir örnektir' diye sözünü bitirdi.

Son dış yardımlara ve bunların Türkiye'deki kullanımına değinen Prof. W.Gumpel, Sovyetler Birliği'nin zayıf ve sorunlu bir Türkiye istediğine dikkati çekti. Ortadoğu'daki gelişmeleri tahlil eden Gumpel, Türk yöneticilerinin "Türkiye dipsiz fıçıdır" imajını silmelerini istedi ve OECD, IMF ve Batı Almanya devlet çevrelerinin ekonomik tedbir reçetelerinin uygulanması gerektiğini savundu. Ecevit'in ekonomik uygulamalarını ve Erbakan'ın hayali "ağır yatırımlarını" sert bir şekilde eleştirdi. 'Erbakan'ın bu hayali ile milyonlarca dolar sokağa atılmıştır' dedi. Gumpel şu an Türkiye'nin AET'ye alınmasının ne Türkiye'ye ne de AET'ye bir yarar getirmeyeceğini ileri sürdü. Önce ekonominin ayağa kaldırılmasını ve ekonomi üzerinde etkili olan bürokrasi engelinin kaldırılmasını istedi. Gumpel, tezlerinde daha da ileri giderek OECD Konsorsiyumu yanında AET'nin de Türkiye için Türkiye'nin sorunlarını ve kendisini iyi tanıyan uzmanlardan oluşan bir Mali Danışmanlık kurulmasını önerdi ve Türkiye'nin de bu danışmanlığının reçetelerine göre hareket etmesini istedi.

Prof. H.Wilbrant, konuşmasında Türkiye'nin tarımsal gelişmesi üzerinde durdu. Özellikle de Türk yöneticilerinin kafasında döviz açığını tarım ürünleriyle kapatma hayalini eleştirdi. Almanya ile Türkiye'nin tarım alanında işbirliği yapmasının koşullarının da bulunduğunu belirten Prof. Wilbrandt, tütün, fındık gibi ürünler yerine pamuk, taze sebze ve meyve üretimine önem verilmesini istedi.

Prof. Nuri Saryal'ın konuşması, Türkiye'nin enerji sıkıntısının giderilmesi üzerine idi. 1950 ve 1960'lı yıllarda petrole dayalı enerji üretimi siyasetini eleştiren Saryal barajlar yoluyla enerji üretmenin kısa vadede mümkün olmadığını ve Türkiye'nin sorununu çözemeyeceğine değindi. Buna karşılık rakamlar vererek kısa zamanda ve ucuza linyit kullanan termik santrallerin kurulabileceğini savundu. Saryal'ın verdiği rakamlara göre Türkiye'deki linyit rezervleri en az 60 yıl Türkiye'nin enerji üretiminde kullanılabilecektir.

Turizm uzmanı L.Binder, Türkiye'nin döviz ihtiyacının, önemli bir bölümünü turizmden kazanacağını, bunun doğal ve tarihsel koşulların bulunduğunu belirtti. Ancak altyapı tesislerinin yeterli olmadığını ve devletin de buna el atmadığını anlattı.

Forumu çok sayıda Alman parlamenteri, büyük şirketlerin temsilcileri, Yunanistan'ın Bonn Büyükelçisi, Bonn'daki Türkiye Büyükelçiliği mensupları, ekonomi uzmanları ve basın mensupları izledi. Avrupa Türkiye Halk Birlikleri Federasyonu Başkanı Ümit Ağca ve Yönetim Kurulu Üyesi Ali Rıza Özkan da davetliler arasındaydı. Forumun genel eğilimi, Almanya'nın politika ve ekonomi çevrelerinin Türkiye'deki gelişmelerle yakından ilgilenmek istediğini ortaya koydu. Aralarda hemen herkes Türkiye'de istikrarın bir an önce sağlanması gerektiğini dile getiriyordu.

İran'da 20 yüksek rütbeli subay tutuklandı

TAHRAN (AA)

İRAN Hava Kuvvetlerinde geçtiğimiz 3 Haziran gününe değin Kurmay Başkanı olarak görev yapan General Amir Hüseyin Bahiri ile 20 yüksek rütbeli subay, birkaç gün önce ortaya çıkarılan darbe teşebbüsüyle ilgili olarak tutuklandı.

Tahran'da yapılan açıklamada, darbe teşebbüsüne 69 pilotun ve 500 askerin katıldığı bildirildi.

Kadınlar erkeklerden...

(Baştarafı 3. sayfada)

da yaşayan 1600 milyon kadının omuzlarına çökmüştür. Bu kadınlar için çalışma genellikle sabah 4.30-5.00 arası başlar ve ailesine bir yuva, yemek, su yakacak, giyecek, sağlık bakımı gibi temel maddeleri sağlayabilmek çabaları içinde 16 saat sonra biter."

Birleşmiş Milletler'in Roma'daki gıda tarım örgütüne göre, kadınlar her türlü gıda üretiminin en az yüzde 50'sinden sorumludur. Örneğin Afrika ekonomik komisyonunun bir araştırması, Afrika kıtasında kadınların tarımsal işlerin yüzde 60 ila 80'inde, hayvancılığın yüzde 50'sinde ve yiyeceklerin üretiminin yüzde yüzünde çalıştığını gösteriyor.

Araştırmanın yapıldığı bölgelerden Tanzanya'da erkeklerin işi tarımda yılda 1800 saatlik bir çalışmayla bitmektedir. Diğer tarafta ise kadınlar yılda ortalama 2600 saat tarlada çalışmaktadırlar

K.Maraş...

(Baştarafı 1. sayfada)

ettiler. Askeri Savcının yaptığı hazırlık soruşturmasını eleştirdiler. Sanıklara jandarma ve Savcılıkta işkence yapıldığını, sanıkların ilk soruşturmadaki itiraflarının doğru olmadığını, işkence altında alınmış ifadeler olduğunu öne sürdüler. Sağcı sanık vekili avukatlar tüm savunmaları sırasında sık sık gazetemizi de hedef alarak olayların sorumlusu gibi göstermeye çalıştılar. Gerek olaylar ve gerekse daha sonraki yayınlarımızın sanıkları zor durumda bıraktığını, Askeri Savcının yayınlarımız karşısında etkilenerek, "masum" olan sanıklara suçlar yüklediğini ileri sürdüler.

İTİRAFLAR OLDU

Savunmalar sırasında Hüseyin Köse ve Remzi Canpolat isimli sanıklar gerçeği açıkladılar. Hacı Yusuf Topak ve Mehmet Kurt adlı sanıklar da MHP'li avukat Özdemir Akın'ın kendilerini savunmasını reddettiler. Mahkeme heyeti 7 Temmuz günkü duruşmada itiraflarda bulunan ve gerçeği açıklayan sanık Hüseyin Köse ile daha önceki duruşmada MHP'li avukatı reddeden sanık Hacı Yusuf Topak'ı resen tahliye etti. Savunmalar sırasında sanıklardan Ökkeş Taze salonda görevli bulunan komando teğmeni Kemal Kalender'e hakarette bulunmaktan 15 gün hücre cezasına çarptırıldı.

AVUKATSIZ SANIKLAR

Bu arada Ahmet Canpolat, Çetin Ateş, Ökkeş Çokyeter, Hüseyin Durmaz, Rıdvan Çalışır, Ali Kent, Durdu Cerenli, Abdullah Terliksiz ve Cuma Gökçek adlı sanıklar avukat tutmadıklarını, sıraları gelince şahsi savunma yapacaklarını açıkladılar.

KARARA BİR ADIM VAR

Duruşmalara 14 Temmuz günü sanıkların kişisel savunmalarıyla devam edilecek. İlk kişisel savunmayı Çiçek Sinemasına bomba atan ve katliamı başlatan olayların provokatörü 1 nolu sanık Ökkeş Kenger yapacak. Savunmaları avukatlarca yapılan sanıklar, eksik buldukları noktalarda savunma yapacaklar. Bunun da bir hafta içinde tamamlanması bekleniyor. Sanıkların son sözlerini söylemelerinden sonra da Adana Sıkıyönetim Komutanlığu Askeri Mahkemesi sanıklara verilen cezayı açıklayacak.

İsmet Kunt Seka Genel Müdürlüğüne getirildi

ANKARA(AA)

TÜRKİYE Selüloz ve Kağıt Fabrikaları İşletmesi Genel Müdür ve Yönetim Kurulu Başkanlığına Mehmet İsmet Kunt atandı.

Seka Genel Müdürlüğü görevinden alınan Yelman Gazimihal ise Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Müsteşar Yardımcılığına getirildi. Seka Genel Müdürlüğündeki değişiklik kararı Resmi Gazetenin dünkü sayısında yayınlanarak kesinleşti.

Sergilerde bu hafta

İSTANBUL

● 8. ULUSLARARASI İSTANBUL FESTİVALİ içinde yeralan ve 15 Temmuz 1980 tarihine dek sürecek olan sergiler şunlar: AKM Fuayesinde "Kuşaklar-5" fotoğraf sergisi, Yapı ve Kredi Bankası Galatasaray Sanat Galerisinde "Türk Basınında Atatürk" sergisi, aynı bankanın Çemberlitaş'taki kütüphanesinde "Resimlerle Eski İstanbul" sergisi, Beyoğlu Devlet Güzel Sanatlar Galerisinde "Anadolu El Sanatlarında Boncuk" sergisi, Devlet Güzel Sanatlar Akademisinde "8. İstanbul Festivali Afiş Yarışması" sergisi, Beşiktaş Devlet Resim ve Heykel Müzesi Bahçesinde 1. "Günümüz İstanbul Sanatçıları Açık Hava Sergisi" (Resim, heykel, seramik, özgün baskı), İstanbul Belediyesi Taksim Sanat Galerisindeki "Çevreden Yeni Görünümler" sergisi ise 17 Temmuza dek izlenebilir.

● DEVLET TATBİKİ Güzel Sanatlar Yüksek Okulunun çeşitli bölüm öğrencilerinin yıl sonu sergisi okul salonunda 1 Ağustos tarihine dek sürecek.

● "TÜRK MOTİFLERİYLE Kumaş, Dizayn Yarışması" sergisi Yapı ve Kredi Bankası Galatasaray Sanat Galerisinde 16 Temmuza dek sürecek.

ANKARA

● İNGİLİZ FOTOĞRAF SERGİSİ, Devlet Güzel Sanatlar Galerisinde 15 Temmuza dek açık kalacak.

● KADIN DERNEKLERİ FEDERASYONU'nun "Artık Eşyaların Değerlendirilmesi Sergisi", Devlet Güzel Sanatlar Galerisinde 15 Temmuza dek izlenebilir.

● EVREN HAKYEMEZ'in suluboya pastel resim sergisi, 15 Temmuza dek Devlet Güzel Sanatlar Akademisinde açık kalacak.

● AVNİ ARBAŞ-TURAN EROL-BEDRİ RAHMI EYUBOĞLU-ORHAN PEKER-RAHMİ TANTUĞ karma resim sergisi Artizan Sanat Galerisinde ay sonuna dek izlenebilir.

● ANKARA-İSTANBUL SANATÇILARI karma resim sergisi Leonardo Sanat Galerisinde 31 Temmuza dek açık kalacak.

● KARMA RESİM SERGİSİ Vakko Sanat Galerisinde ay sonuna dek sürecek.

İZMİR

● HALK EĞİTİM MERKEZİ EL Sanatları Sergisi, Akbank Konak Sanat Galerisinde 14 Temmuzda sona eriyor.

● ELİF NACİ'nin eski ve yeni çalışmalarıdan oluşturduğu 35 tabloluk sergisi 16 Temmuzdan 2 Ağustosa dek, Atatürk Bulvarı'ndaki Vakko Sanat Galerisinde izlenebilir.

Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu öğrencilerinin yıl sonu sergisinde yer alan "Türkiye" konulu çalışmadan bir detay.

günün sanat olayları

8. ULUSLARARASI İSTANBUL FESTİVALİ

● TRT ANKARA RADYOSU Çok Sesli Korosunun konseri 19.00'da Sultanahmet Aya İrini Kilisesinde izlenebilir. Fiyatlar: 100, 75 lira.

● "KANLI NİGAR" adlı müzikli kantolu ortaoyunu Şehir Tiyatrosu sanatçıları tarafından bugün 21.30'da Rumelihisarında sergileniyor. Sadık Şendil'in yazdığı, Deniz Uyguner'in yönettiği oyunun dekor ve giysileri de Nilgün Gürkan'a ait. Oyunun başrolünde Münir Özkul var. Fiyatlar: 100, 75 lira.

TİYATRO

● "MÜFETTİŞLER MÜFETTİŞİ" adlı müzikli güldürü, İstanbul Şehir Tiyatrosunda bugün 16.00 ve 19.00'da son olarak sergeleniyor. Ankara Halk Tiyatrosunun Orhan Kemal'den uyarladığı oyunun yönetmeni ve başrol oyuncusu Erkan Yücel. Biletler 100 lira.

AHMET NAİM'İN HİKAYELERİ

bir yudum soluk 14

Usul usul yanaştığımız dördüncü bacada bizden söz ediliyordu

Potkobaççı:

– Bunlar saymakla tükenmez! diye göğüs geçiriyor. Haydin işimize bakalım....

Tok, tok, tok!...

Usul usul yanaştığımız dördüncü bacada bizden sözediliyordu:

– Ocağı konuklar geziyormuş, Lağımcı Salim'in yanından gelen uşak haber verdi. Konukları bizim Çaproğlu gezdiriyormuş. Maden kuyularını görüp tanımak istiyorlarmış..

– Maden guyuları, uzaktan sinema seyreder gibi çalışanlara bakmakla bellenmez. Ulan, Çaproğlu'nun yerinde ben olsam birinin eline veririm kazmayı, öbürünün eline küreği. Birisini oturturum vincin başına, birisini koşarım lağım tabancasına, saç dibinde araba manevrasına, kimini meremetçilere direk çekmeye, yol marangozlarına pabuç cıvatası taşımaya gönderirim... O zaman bellerler maden guyusunun ne olduğunu! Fazla değil, bir gün, bizim gibi kırkbeş gün değil, bir gün çalışsınlar, tövbeler ossun, akşam yattıkları zaman bir yandan öte yanlarına dönecek takatları kalırsa, aha ben burdayım!...

Bizimle birlikte bu sözleri dinleyen Çaproğlu, gülmemek için, dudaklarını ısırıyor. Hani, hakları da yok değil bacadakilerin...

Bacanın önünden, geldiğimiz gibi sessizce ayrılırken, onların, "bağyan"lara verilecek işler araştırdıklarını ve "miknatiscilik", "tulumbacılık" gibi işler bulup gülüştüklerini duyuyoruz...

Tekrar sağa kıvrıldıktan sonra, oldukça genişleyen galeriyi adımlarken, karşımıza; dehlizi bütün genişliği ve yüksekliğiyle örten bir kapı çıkıyor. Çaproğlu'nun bir işareti üzerine o zamana kadar kendisini göremediğimiz "kapıcı" bir köşeden çıkarak bu kapının mandalını açıyor. Kapının bize geçit verdiği galeride öylesine sert bir hava ceryanı başlıyor ki, buna hava ceryanı demek doğru değil; düpedüz rüzgar bu! Elimizdeki lambalar, ateşnefese karşı tedbir olarak çift kafesli olmasına rağmen, nerdeyse sönecek... Kapıdan öte yana geçmemek için attığımız birkaç adımlık zaman içinde, üşüdük, donduk adeta. Fakat, kapı arkamızdan tekrar kapanınca, sütliman oldu ortalık...

Çaproğlu:

– Kapıcılık maden ocaklarının en kolay işi gibi görünür diyor. Fakat görünüşe aldanmamak gerek. İnsan sağlığı bakımından en çetin işlerden birisidir bu... Kısa bir geçiş anında ocak ağızları ile nefeslikler arasındaki hava ceryanının ne olduğunu siz gördünüz. Şimdi, görevi icabı günde kırk elli kere bu ceryana göğsünü ve sırtını veren bir işçiyi düşünün. Onun için biz bu işçileri kapılarda temelleştirmeyiz, sık sık değiştiririz.

Galerinin sol tarafına sapıyoruz bu defa. Biraz yürüyoruz. Çaproğlu, aklına bir şey gelmiş gibi duraklıyor. Sonra bize de eliyle işaret ederek sağdaki bir höyükten içeri giriyor.

Burası, şimdiye kadar gördüklerimizden farklı olarak, genişçe bir baca. Tavan, alın, taban ve duvarlar kömür kaplı, belli ki bir damarın içindeyiz. İçeride üç kişi çalışıyor. Biri ayakta, diğerleri çömelmişler. Sol duvara, tabancalarından ayrılmış üç burgu saplanmış. Burgulardan ikisinin kuyruklarından su damlıyor şıp şıp. Üçüncü burgunun kuyruğundansa, tazyikli bir musluktan fışkırır gibi atlıyor su... Çaproğlu, su fışkıran burguyu göstererek soruyor:

– Kaçlık bu?

– Yedilik.

Çaproğlu kulağını duvara veriyor, yumrukluyor sonra duvarı, tabancalardan birine burgu taktırıp çalıştırıyor ve burgu duvara saplanırken tekrar dinliyor:

– Yeter! diyor. Su, oldukça önemli. Burgu kaç metre saplandıktan sonra su fışkırmaya başladı?

– Altı otuzdan sonra.

Bize dönerek konuşuyor:

– Eski ceplerden birisinde su birikintisinden kuşkulanmıştık. Sondaj yaptırdık, görüyorsunuz; kuşkulanmakta haklıymışız. Ama, acele bir tehlike yok. Su, oldukça önemli ama, arada da altıbuçuk metrelik kalın bir duvar var. İçerdeki su, bu duvarı bir anda kolay kolay yarıp çıkamaz.

Çaproğlu, işçilerden birisine dönerek talimat veriyor:

– Birazdan bunun icabına bakacağız. Ama, ne olur ne olmaz, dikkatli olun. Baktınız, fışkırma arttı veya duvarın öte başından sesler, duvarda çatlamalar filan oluyor. Hemen borulara tehlike işareti vurup başka takımlara filan bakmadan yallah nefeslik ağzına!

Ocak gezimizde hiç beklemediğimiz ilgi çekici bir şey daha gördük, böylece...

Çaproğlu ile birlikte yaptığımız gezi sona eriyor. Önceden kararlaştırdığımız gibi Çaproğlu şimdi en kestirme galerilerden geçirerek bizi yakın çıkışların birinden yeryüzüne ulaştıracak.

Su iskandili yapılan bacadan ayrıldıktan sonra biraz yorulduk: Oldukça geniş ve çepeçevre direk bağlarla kaplı bir dehlizden tırmanarak başyukarı çıkıyoruz. Galerinin görebildiğimiz ucunda yer yer ışık kümeleri kaynaşıyor. Yaklaştıkça, ışık kümelerinin tespih taneleri gibi yan yana dizildiğini görüyoruz.

İyice yaklaşınca anlıyoruz ki, galerinin sağına ve soluna çömelmiş işçilerin önlerine koydukları lambalar bunlar. Kimi baltasına, kimi de kazmasına yaslanmış, susup beklemekte işçiler.

Çaproğlu telaşla soruyor:

– Ne var, n'oluyor? Sizi neden paydos ettiler?

Çaproğlu'nun sesini duyan iş başı koşarak geliyor:

– Üçüncü başyukarıda ateşnefes fazlaca birikti, çavuşum. Lambalar yanmaz oldu. Korktuk, işçiyi aşağı çektik. Size haber saldıktı...

Çaproğlu, daha telaşlı, tekrar soruyor:

– Ateşnefes neden birikmiş durup dururken? Başyukarıda hava yok mu?

– Fisketelerin hepsini açtık. Çok az hava geliyor. Ha var ha yok gibi.

(Devam Edecek)

halkbilim

Gelenekçilik ve folklor

Fikri Çiçekçi

Folklor, henüz halk tarafından anlaşılmış ve kavranmış bir kelime değildir. Öyle ki, kelimenin yanlış söylendiği de görülmektedir. TRT ve basında zaman zaman folklar, foklör, floklar gibi yanlış söyleyişlere her zaman rastlanır. Tabii bu durum devletin ve burjuvazinin halk kültürüne verdiği "önemden" gelmektedir. Durum bu iken kelimenin içeriğini halkın doğru anlaması da beklenemez. Hatta kendisine folklorcu diyen birçok kişi de kelimenin içeriğini kavramış değildir.

Folklor İngilizce kökenli bir kelimedir. İngilizce (folk:Halk), (lore:Bilim) kelimelerinin yanyana gelmesiyle oluşmuştur ve 'halkbilim' olarak çevrilmektedir. Ancak folklor mu, yoksa halkbilim mi demeli? Folklorun kapsamına neler girer? Başlıbaşına bir bilim dalı mıdır, yoksa belli bilimlerin toplamı mıdır? Bu sorular henüz tartışma konusudur ve sayfamızda bunlar tartışılacaktır.

Benim bugün esas üzerinde durmak istediğim konu, halkın folkloru tanımlamasıdır. Çevremde birçok insana sorduğumda folkloru şöyle tanımlıyorlar: "Geleneklerimizin yaşatılması, yaygınlaştırılması ve milli değerlerimizin araştırılarak onlara sahip çıkılmasıdır". Folklorun yaygınlaştırılması ve milli değerlerimizin araştırılması tartışmasını sonraya bırakarak, geleneklerin yaşatılmasını biraz açmak istiyorum.

Halk gelenekleri nelerdir, yaşatılabilir mi?

Halkın gelenekleri kendi tarihi koşulları içerisinde değerlendirildiğinde iyi ve kötü, yaşatılması ve yokedilmesi gereken gelenekler olduğu görülür. Bunların ayıklanmasındaki kıstasımız da halk yararına olup olmadığıdır. Eğer gelenekler halkın birleşmesine, gelişmesine hizmet ediyor ise yaşatılmalı, halkın tutucu yanlarını körüklüyorsa, halkı bölüyorsa yok edilmelidir. Bunları örneklersek:

1- Yokedilmesi gerekenler:

a) Tarihi süreç içinde kendiliğinden yok olan gelenekler: Bunlar halkın gittikçe zayıflayan ekonomik gücüne darbe vuran geleneklerdir. Başlık parası veya düğünlerde yemek verme gibi.

Kent-köy ilişkisinin gelişmesiyle, giyimdeki, motifdeki veya kullanım araçlarındaki değişikliklerle, köyden kente veya yurt dışına çıkılmasıyla yok olan gelenekler de bunların örnekleridir. Bu örnekleri çoğaltabiliriz. Bunları istesek de istemesek de yaşatamayız. Çünkü çağdaş yaşam içinde eriyip gitmektedirler.

b) Halkın gerici tutum ve yanlarının körüklendiği ya da halka zarar veren geleneklerdir, ki bunların yok olmasını hızlandırmak ve teşhir etmek gerekir. Kan davası, kadın üzerindeki feodal baskı buna verilecek en iyi örneklerdir.

2- Yaşatılması gereken gelenekler: Yaşamasıyla halkın geleceğine yol gösterecek iyi gelenekler vardır ki bunları güçlendirmek ve sürdürmek gerekir.

a) İnsani ilişkileri geliştiren ve pekiştiren gelenekler Bayram, düğün, ölüm, imece, köy odası vb. gibi gelenekler halkın biraraya gelerek, dargınlıkları yoketmesine ve birliğini güçlendirmesine hizmet eder.

b) Haksızlıklara karşı çıkma geleneği: Halkın kötüye ve haksızlığa karşı çıkma geleneği vardır. Zaman zaman ortaya çıkıp haksızı mahkum etmiş, zorbaya savaş açmış halk ozanları gibi. Bunlara, Pir Sultan'dan tutun da Bolu Beyine karşı savaşmış Köroğlu'na kadar pek çok örnek verilebilir.

c) Yurtseverlik geleneği:

Türkiye halkı hiç bir zaman köleliği kabul etmemiş ve bağımsızlığına sımsıkı sarılmış bir halktır. Bu gelenek kendisini en güzel Kurtuluş Savaşında ortaya koymuştur. Bugün de böyle bir tehlike karşısında halk bu geleneğini sürdürecektir, sürdürmesi için bunu güçlendirmek gerekir.

Sanırım geleneklerin çeşitlerini biraz açıklamış olduk. Ancak bu konuda kıstasımızı hiç bir zaman unutmamalı, 'halkın yararına, iyiliğine" olan geleneklere sahip çıkmalıyız, "gelenekçilik"i, tutuculuk, gericilik olarak tanımlayanlara da karşı çıkmalıyız. Dolayısıyla, folklor deyince geleneklerin yaşatılmasını anlayanlar bunun eksik olduğunu bilmelidirler. Çünkü "gelenekçilik" hiç bir ayırım yapılmazsa gericiliktir ve gericilik de tarihin çöp tenekesine atılmaya mahkumdur.

ÇAĞRI

Değerli okurlar, sayfamızda yöre düğünlerini konu alarak kız-erkek ilişkisinin başlamasından evlendikleri güne, hatta evlendikten sonraya kadar düğün geleneklerini derlemek istiyoruz, yörenizin düğün geleneğini, kınada söylenen, kınaya düğüne özgü türküleri derleyip göndermenizi bekliyoruz.

Halk ozanlarımız

PANOS ÖZARARAT

Cemal Akın

1919 yılında, Konya'da doğan Panos Özararat Ermeni asıllı bir ozan. Otuz beş yıldır, makina tamirciliği yapıyor. Türkiye'nin günlük gazetelerinde şiirleri yayınlanmış. Konya'daki yerel basında hâlâ sık sık da yayınlanıyor. Özararat'ın bine yakın şiiri var. Anadolu'nun o yöresinde, adını bilmeyen, şiirlerini okumayan yok gibi... Panos, ırkçılığın başdüşmanı... Konya'da üç çocuğu ve eşi ile oturuyor. Kendisiyle yurt ve dünya sorunları üzerine konuşuyoruz:

— Sence, Türkiye'nin bugünkü çıkmazdan kurtulması için ne yapılmalıdır?

— Türkiye'de, insanın insanı sömüremeyeceği bir düzen kurulmalı. Herkese iş, köylüye toprak, okuyana eğitim sağlanmalı. Günde sekiz saatten fazla çalışılmayacak, hafta tatilini, yıllık izinleri sağlayacak, ama buna karşılık hakkını tam alacak bir sistem gerekli. Türkiye'nin bu çıkmazdan kurtulması için, düzenin değişmesi, halka mutluluk verecek bir demokrasi ortamı yaratılması şarttır. Başka türlü, çıkmazdan mıkmazdan kurtulunmaz ki.

Maalesef sömüren oldukça, sömürü olmaktadır. Bu da düzen meselesidir. Sömürü düzenini sona erdirmedikçe, gelecekten ne beklenir? Kavgamız, halkımızın baskı ve sömürüden kurtulması için uyanması, bilinçlenmesi ve birleşmesidir. Ben şiirimle, bu kavgaya bir katkıda bulunabiliyorsam, çok mutluyum.

— Dünyamızda ve ülkemizde, ırkçılık akımlarını nasıl karşılıyorsunuz?

— İnsanı, insan olarak görmeyenler ırkçılık yoluna sapmışlardır. Gerçekten, her insanın bir kökü, kökeni vardır. Kimsenin, kendisini, doğmadan önce bir başkasına sipariş etmesi mümkün değildir. İnsanlar, ırkıyla ne utanmalı ve ne de övünmelidirler. İnsanlar, en başta birbirlerini sevmesini bilmelidirler. Benim seni, senin beni tamamladığımızı bilmeliyiz. Tüm insanlar, ırkı, dili, dini, milliyeti, rengi ne olursa olsun kardeştir. Bu kardeşliği bozanlar, araya ayrılık ve düşmanlık sokanlar, emperyalistlerdir. Ülkemizde de, ırkçılığı körükleyenler, emperyalistlerin maşalarıdır. Irkçılık sömürücü sınıfların halkları bölmek, birbirine düşürmek için kışkırttığı bir akımdır. Ben buna karşıyım, tüm ülkelerin ve halkların kardeşliğinden yanayım.

Panos'tan iki şiir seçtim. Onları sunmadan edemedim. Gerçekten, güzel yazıyor Panos...

KENDİN PİŞİR KENDİN YE

Tenceren var, tavan var
Yağ, bulgur, soğan var
Madem milli davan var
Kendin pişir kendin ye

Madenin bol, yerin bol
Kadının bol, erin bol
Usta, işçi, pirin bol
Kendin pişir, kendin ye

Dost var diye sevinme
El malıyla övünme
Eyvah deyip dövünme
Kendin pişir, kendin ye

Aziz değil, gafiliz
Batakçıya kefiliz
Onun için sefiliz
Kendin pişir, kendin ye

İthal değil, ihraç et
Onu sana muhtaç et
Ele güne ne hacet
Kendin pişir, kendin ye

Mühendis var, uzman var
Hem okuyup yazman var
Çelik uçlu kazman var
Kendin pişir, kendin ye.

SEN OLMASAN

Küçümseme kendini büyük adamsın
Seni küçük gören kendi utansın
Boş testiler su vermez yanana
Dopdolusun söyleyim ben sana

***

Sen olmasan koyunları kim güder
Sen olmasan cephelere kim gider
Sen olmasan ekmekleri kim eder
Sen olmasan düşman dolar vatana

***

Sen olmasan fabrikalar çalışmaz
Sen olmasan kum çimento karışmaz
Sen olmasan radyo bile çalışmaz
Sen olmasan kim yardım eder insana

***

Sen olmasan miyop gözler görür mü?
Sen olmasan arabalar yürür mü?
Sen olmasan toprak ürün verir mi?
Sen olmasan kim gidecek harmana?

***

İşte memleketin var ihtiyacı
Geçirme gayri onları başına
Bir tekme vur tahtına tacına
Bunu böylece söyle yoldaşına

***

Küçümseme kendini büyük adamsın
Sen kendin yönet aldanmazsın.

Konya yöresinin dilekleri, ilençleri, deyimleri, atasözleri

Zeki Oğuz

KONYA bölgesi gelenek ve görenekler yönünden diğer bölgelere göre belirli farklılıklar gösterir. Kendine özgü bir halkbilimi vardır. Konya ağzı da diğer bölgelere göre oldukça değişiktir. Bu değişikliği en çok dilekler, deyimler, atasözleri ve tekerlemelerde görebiliriz. Bunlar ayrı durumlarda söylenegeldiği için, aralarında "Sen ağa, ben ağa, bu ineği kim sağa" gibi yoz sınıfsal farklılıkları olağan karşılayan deyişler olduğu gibi "Fıkaranın doğurduğuna ya kız, ya oğlan derler, zenginin doğurduğuna ya bey, ya hanım derler" gibi sınıf farklılığını ince bir alayla gösteren deyişler de vardır. Burada bu deyişlerin en belirgin örneklerini vereceğim. Bazı tekerlemeler de doğrudan olaylarla ilgili olduğu için birkaç olayı da kısaca anlatacağım.

Dilekler

Allah pullu budaklı eylesin
Dünyadan gelsin geçsin, yokluk görmesin
Elin kolun zeval görmesin
Gel geç de yoksulluk görme
Hacı karısı ol
Hızır yoldaşın olsun
Oğlu ile oba, kızı ile komşu olasıca
Oğul uşağı çok olasıca
Yere düşsün bir avuç altın kalksın
Yere batasıca
İki gözü eme (kör) olasıca

İlençler

Adın sanın kalmasın
İmansız gidesice
Ardın yurdun ıssız kalsın
Baba çıkarasıca (yiyesice)
Bir memeden emdiğin irin, bir memeden emdiğin kan olsun.
Boynu duvar altında kalasıca
Can veremesin
Çektiğin damar kurusun
Verana par (vereme tutul)
Ekmeğini it, yakasını bit yiyesice
Ekmeği tavşan kendisi tazı olasıca
Fitil fitil burnundan gelesice
El ayak muhtacı olasıca
Köpek gibi doğurup kedi gibi yiyesice
Kümbet gibi yara çıkarıp minane gibi fitil salınasıca
Seydi vakkasına uğra

Deyimler

Ağzı kara
Ayaklı kütüphane
Buldukça bunar
Çakır pençeli
Çene kuvafı
Divan atı gibi
Devlet düşkünü
Ebenin örekesi
Esbab kabası
Fetvasını almış
Hazıra konuk
Hakim suratlı
Kelle kulak yerinde somun düşkünü
Kaldırım kargası
Mesmosuz
Suyuna tirit
Tahtası kırık
Ummaya uğradı

Tekerlemeler

Ali evlendi, Güllü gelin oldu
Abbası bilmezsin, papazı bilmezsin, ölmüş Dimitriye vay Vasil dersin
Beni beğenmeyen mestan, yüzü görülmez pastan
Bostanda hıyar oş oş diyene uyar
Hanyayı Konya'yı bilmez, devenin gevişine güler
Gelinliği pekmez sandım, yüreğimi yakmaz sandım
Hep deli, hup deli, beşikteki cip deli
Halıp gödene, uğurlar olsun gidene
Kalbur tekerlendi öküz ölecek, senin ne halin var bana gülecek
Kapıdan girdim dip benim, ala yorganlı yük benim
Okkada pekmez, o kadar sökmez
Sen ağa, ben ağa, bu ineği kim sağa
Pıngır elek, tıngır saç, eli hamur, karnı aç.

Kıtlık dönemlerinde Konya'nın bazı köylerinde yoksul köylüler dağdan odun kesip kentte satarak geçimlerini sağlamaya çalışırlarmış. Yine bir güz günü yoksul bir köylü odun kesmek için yola düşmüş ama yarı yolda fırtına çıkmış, dağların başı dumandan görünmezmiş. Adam çaresiz dönüp gelmiş köye. Görenler niye boş döndüğünü sormuşlar. Adam partal giysileriyle yanıbaşında duran çocuklarına şöyle bir bakmış:

"Yalakların başını duman sardı
İbiş donsuz, Arif gömleksiz kaldı" demiş.

Yoksul bir köylü bir köy ağasına "tutma" olur. Son zamanlara kadar Konya'nın birçok bölgelerinde ağa yanına "tutma" ırgat duranlar ücretlerini para olarak almazlardı. Ücret çoğunluk buğday olarak verilirdi. Irgatın giyeceği ve yiyeceği de ağaya ait olurdu. Yoksul köylü var gücüyle başlar çalışmaya. Başlar ya, işin onca ağır olmasına karşılık sabah akşam yağsız tuzsuz boranı yemekten canı çıkmış. Köylü bakmış ki sofraya başka bir yemeğin konacağı yok;

"Akşam boranı, sabah boranı
Anasını s.........
Ağalara çırak duranı"

diye ayrılmış ağanın yanından.

Atasözleri

Atalar sözünü tutmayanı yabana atarlar
Aptaldan paşa, tahtadan maşa olmaz
At pazarında eşek izi mi aran?
Aç, anan ise de kaç
Arının yuvasına kazık dürtülmez
Arık öküze bıçak çalınmaz
Ağır otur batman kalk
Ağaca çıkan keçinin dağa bakan oğlağı olur
Ananızı rüşvet ile işret ağlatır
Aşık oynamaktan murat ütmektir
Asmada koruk eskiden kırık.
Ağanın alnı terlemeyince ırgadın burnu kanamaz
Acemi berbere tıraş olan cebinde pamuk eksik etmesin
Bir şinik çavdarı var, baş değirmene gider.
Beslemeden kadın olmaz, gül ağacından odun olmaz.

(DEVAM EDECEK)

Aydınlık
Kurucusu ŞEFİK HÜSNÜ Kuruluş yılı 1921
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

SOSYALİZMİN SORUNLARI TARTIŞILIYOR

BUGÜNLERDE Çin'de sınıflar ve sınıf mücadelesi konusunda hararetli tartışmalar oluyor. Bu konuda Çin basınında farklı görüşleri yansıtan çeşitli yazılar çıkıyor. Bu yazılarda, sınıfların nasıl tayin edileceği, sömürücü sınıfların ortadan kaldırılmasıyla ilgili kıstaslar, günümüzde sınıf mücadelesinin hedefi ve halk içinde sınıf mücadelesinin olup olmadığı meseleleri tartışılıyor.

Bu yazı dizimizde, Beijing Review dergisinin 1980'deki 20, 22 ve 25 nolu sayılarında yayınlanan bu tartışmaların çevirisini bulacaksınız.

Aydınlık

SINIFLAR NASIL TAYİN EDİLİR

Sınıflar ekonomik bir oluşumdur

Li Siulin ve Ceng Hangşeng, "Sömürücü Sınıfsız Sınıf Mücadelesi" (Renmin Ribao, 31 Ekim 1979) başlıklı makalelerinde şunları yazıyorlardı:

SÖMÜRÜCÜ sınıfların ortadan kaldırıldığı görüşü önemli bir teorik bakış açısını yansıtır: Esas olarak sınıflar, genel sosyal kategori değil de ekonomik bir kategoridir.

Yıllardır bazıları, sınıfların genel sosyal kategoriye, yani sadece ekonomik kategoriye değil de aynı zamanda siyasi ve ideolojik kategoriye dahil olduğunu savundu. Bu bakış açısından hareket edilirse, feodal ve kapitalist mülkiyet ilişkileri ortadan kaldırıldığı için toprakağası sınıfı ve kapitalist sınıfın ortadan kalktığı sonucuna varılamayacak, bunun feodal ve burjuva ideolojiler ortadan kaldırılmadan gerçekleşemeyeceği söylenecektir. Bunun dışındakiler sınıfların "sosyal bir kategori" olduğu kavramına uymaz.

SINIFLAR, ekonomik bir oluşum mu yoksa sosyal bir oluşum mudur? Bize göre ilkidir. Burada ekonomik denilirken şu anlaşılmalıdır. (1) İnsanın insanı sömürdüğü ekonomik sistem sınıfların kaynağı ve onların varlığının temelidir; (2) Sınıfları tanımlamada ölçü, üretimde veya bir ekonomik sistemde belli bir sosyal grubun ekonomik durumudur; (3) Üretim araçlarının özel mülkiyetine dayalı sömürü sisteminin ortadan kaldırılmasının ölçüsü, sömürücü sınıfların yok edilmesidir. Sınıfları, siyaset veya ideoloji değil ancak ekonomi tayin eder. Elbette, sınıflar kendini çeşitli şekillerde gösterir, ancak sınıflar birer ekonomik varlıktır.

Lenin bunu sınıfların bilimsel tanımını yaptığında çok açık bir şekilde açıkladı: "Sınıflar, tarihi bakımdan belli bir sosyal üretim sisteminde aldıkları yer, üretim araçlarıyla olan ilişkileri, (çoğu zaman bunlar yasalarla saptanmış ve formüle edilmiştir) emeğin sosyal örgütlenmesindeki rolü ve dolayısıyla sahip oldukları sosyal zenginlikteki paylarının boyutları açısından birbirinden farklı geniş insan gruplarıdır. Sınıflar, belli bir sosyo-ekonomik sistemdeki farklı yerleri dolayısıyla diğerinin emeğini gasp edebilen insan gruplarıdır." (Büyük Başlangıç, 1919)

BUNDAN şu sonucu çıkarabiliriz: Sosyal gruplar olarak sınıflar, insanların farklı ekonomik ilişkilerinden, özellikle de üretim araçlarına göre farklı ilişkilerinden ortaya çıkar. Bilimsel bir sınıf kavramı, herhangi bir siyasi veya ideolojik içerik taşımaz ve taşımamalıdır. Sınıfların sosyal bir oluşum olduğunu savunmak, aslında ona kendinde olmayan bir şey vehmetmek demektir.

SINIFLAR ekonomik kategoriye girer, ancak sınıf mücadelesi sosyal kategoriye girer. Çünkü, her bir sınıfın varlığını ve çıkarlarını koruyabilmesi için çeşitli alanlarda sınıf mücadelesi yürütmesi gereklidir.

Fotoğrafta bir köy komününün serasında bilimsel bir şekilde yetiştirilen pirinç fidelerinin bakımıyla ilgilenen uzmanlar görülüyor.

Sınıflar, genel bir sosyal oluşumdur

Wang Cengping, "Sınıflar Yalnızca Ekonomik bir Oluşum mudur?" (Renmin Ribao, 4 Ocak 1980) başlıklı yazısında şunları yazıyor:

Dacing Petrol Havzasındaki örnek mücadelenin önderi Vang Cin Si (Demir Adam Van) büyük zorlukları yenerek yapılan üretim çalışması sırasında (Vang uzun yıllar ÇKP Merkez Komitesi üyeliği yaptı ve geçtiğimiz yıllarda öldü)

BİR toplumda sınıfların tanımı insanların sosyal üretimdeki farklı ekonomik ilişkilerine dayanır. Bu anlamda, sınıflar her şeyden önce ekonomik bir oluşumdur. Fakat bir sınıf bir kere ortaya çıktıktan sonra kendini her zaman siyasi ve ideolojik alanlarda gösterir. Bu yüzden, sınıflar sadece ekonomik bir oluşum değil, aynı zamanda genel bir sosyal oluşumdur.

NE var ki, bazı yoldaşlar, sınıfları, insanların siyasi veya ideolojik ilişkilerince değil de, ekonomik ilişkilerince tayin edildiğini belirterek, sınıfların sosyal değil, sadece ekonomik bir oluşum olduğunu savunuyorlar. Bunlara göre, her ne kadar sınıflar kendilerini çeşitli şekillerde gösterirlerse de, sınıfların kendisi sadece ekonomik bir varlıktır. Bu görüşler hatalıdır.

MARKS, "Louis Bonaparte'ın 18. Brumer'i" adlı eserinde küçük köylülerin sınıfsal konumunu tahlil ederken şöyle yazıyordu: "Milyonlarca aile yaşam biçimlerini, çıkarlarını ve kültürlerini diğer sınıflardan ayıran ve onları diğer sınıfa karşı düşmanca bir konuma getiren ekonomik koşullarda yaşadıkça, bir sınıf oluşturur. Bu küçük toprak sahibi köylüler arasında sadece yerel bir karşılıklı bağ oldukça ve bunların çıkar birliği bir birlik, milli bir bağ ve siyasi bir örgütlenme oluşturmadıkça, bunlar bir sınıf meydana getirmez."

MARKS'ın tahlili, şu iki şeyi anlamamıza yardım eder: 1) Sınıflar belli ekonomik ilişkiler temelinde ortaya çıktıktan sonra, bunların nitelikleri siyasi ve manevi yaşamda görülebilir. Siyaset ve ideolojinin ekonomi üzerindeki etkisi, sınıfların ekonomik temelini korumaya ve sağlamlaştırmaya yardım eder. Belli bir sınıfın mensuplarının ekonomik çıkarları diğer sınıflarınkiyle hem benzerlik hem de çatışma gösterince, belli bir sınıfın mensupları elbette ekonomik ve siyasi bir ittifak kuracak ve aynı ideolojiyi paylaşacaktır. Başka bir deyişle bunlar sosyal bir grup oluşturur. (2) Büyük bir sosyal grup olan bir sınıfın oluşumu bir süreç ister.

LENİN şuna işaret etti: "Sınıf, mücadele ve gelişme içinde oluşan bir kavramdır." Marks, sınıfın varlığı için gerekli ekonomik temelin objektif olarak varolduğu, ancak temel çıkarlarının farkında olmadığı ve kendi sınıf örgütlenmesini oluşturmadığı zaman, "kendiliğinden bir sınıf" deyimini kullanır. Bir sınıf, temel çıkarlarının farkına vardığı ve örgütlendiği zaman, "kendisi için bir sınıf" olur. Bu dönüşüm sürecinde, en önemli etken, sınıfın en ileri mensuplarının en önemlisi siyasi parti olan çeşitli sınıf örgütleri oluşturmak üzere birleşmesidir. Bir sınıfın nihai oluşumu, yani tam anlamıyla bir sınıf olması, sınıfın kendisi için bir sınıf haline geldiği zaman gerçekleşir.

MARKSİZM-Leninizme göre, sınıf ne ekonomik kategori ile sınırlıdır ne de sadece ekonomik bir grup veya ekonomik bir varlıktır. Sınıflar genel sosyal kategoriye girer ve bir sosyal gruptur. Bir sınıfın tanımı, onun toplumdaki ekonomik ilişkilerine, mülkiyet sistemindeki ilişkilerine dayanır. Bu iki çeşit ilişki, bir sınıfın tayin edici nitelikleridir, fakat tüm özü değildir. Sınıfı sadece ekonomik bir oluşum veya varlık olarak ele alır ve onun siyasi ve ideolojik yanını, yani sosyal bir grup olduğunu inkar edersek, bir siyasi partinin bir sınıfın parçası olduğunu nasıl açıklayabiliriz? Her sınıfın kendi ideolojisine, teorisine ve dünya görüşüne sahip olması nasıl açıklanabilir? Kendiliğinden sınıf ile kendisi için sınıf arasındaki farkı nasıl açıklayacağız? Bir siyasi partinin sınıf tabiatını inkar edersek, sınıf ideolojisi, teorisi ve dünya görüşünü inkar edersek, bu, kendiliğindenciliği vazeden ekonomizmin batağına düşmek anlamına gelmez mi?

SINIFLAR sosyal kategorinin içine girdiğinden, çeşitli sınıflar arasındaki ilişkiler ve mücadele, sadece ekonomik alanda değil, en yoğun bir şekilde siyasi ve manevi hayatta da kendini gösterir. Sınıf mücadelesi üç şekil alır: Ekonomik mücadele, siyasi mücadele ve ideolojik ve teorik mücadele.

BAZI yoldaşlar, sınıf mücadelesinin sosyal kategoriye, sınıfın kendisinin ise ekonomik kategoriye girdiğini savunuyor. Bence, sınıf ve sınıf mücadelesi kavramlarını bu şekilde bölmek, teorik açıdan geçerli değildir ve gerçeğe uymaz.

SINIF mücadelesinin, çıkarları birbirine tamamen zıt iki sınıf arasındaki mücadele olduğunu herkes bilir. Sınıf ilişkileri ve sınıf mücadelesi kendini ekonomik, siyasi ve ideolojik alanlarda gösterdiği için, sınıfın siyasi ve ideolojik yönleri içermediğini nasıl söyleyebiliriz.

Köylülerin yolgösterdiği bir grup bir köyde bilimsel araştırma sırasında

Lİ VE CENG'İN WANG'A CEVABI

Li Siulin ve Ceng Hangşeng, Wang Cengping'e cevap olarak "Sınıf gerçekten genel bir sosyal oluşum mu?" (Renmin Ribao, 24 Ocak 1980) başlıklı başka bir makale daha yazdılar.

BU iki yazar Wang Cengping'in ifade ettiği şu görüşlerin tamamen temelsiz olduğunu söylüyor: Sınıflar, belli ekonomik ilişkiler temelinde ortaya çıktıklarında, elbette bunların nitelikleri siyasi ve manevi hayatta da görülür. Sınıflar, ekonomik temellerini siyaset ve ideolojinin ekonomi üzerindeki etkisiyle korur ve sağlamlaştırırlar. Li ve Ceng, Wang'ın sınıfı sınıfın yansımasıyla karıştırdığı görüşündeler.

Lİ ve Ceng'in makaleleri şunu belirtiyor: Wang Cengping "kendiliğinden sınıf"tan "kendisi için sınıf"a kadar sınıfın oluşum sürecini tamamlayarak sınıfın genel bir sosyal oluşum olduğunu savunuyor. Wang, sınıfı ve sınıfın olgunluk derecesini birbirine karıştırmıştır. Onun iddiası akla yatkın değildir. Li ve Ceng'in makalesinde şöyle deniyor: "Tarihi materyalistlerin sözünü ettiği sınıf, bütün sınıflara ve onun çeşitli gelişme aşamalarına uyan genel bir terimdir. Terim, sömürülen sınıflar, sömürücü sınıflar, aynı sınıfın farklı tabakaları ve aynı sınıfın farklı gelişme aşamaları için geçerlidir. Kuşkusuz bu, hem "kendiliğinden bir sınıf" hem de "kendisi için sınıf" için geçerlidir.

MAKALENİN sonunda şu soru ortaya atılıyor: "Sınıf ile sınıf mücadelesi arasında bir ayrım yapmak-sınıf ekonomik kategoriye ve sınıf mücadelesi genel (ekonomik, siyasi, ideolojik) sosyal kategoriye girer- Wang Cengping yoldaşın eleştirdiği gibi sınıf, sınıf mücadelesinden koparmaya mı yol açar?" Yazarlar şu cevabı veriyor: "Farklı şeyleri bilimsel bir şekilde ayırır ve şeyleri gerçek tabiatlarına göre tanımlarsak, bu iki şeyi birbirinden koparmak anlamına gelmez. Sadece ilişkili tarafı görür ve birbirine ilişkin şeyler arasındaki farkı görmezsek, meseleleri karıştırmış oluruz." "Sınıfı, sınıf mücadelesine eşit kılarsak sömürücü sınıfların bir sınıf olarak ortadan kalkmasının arifesinde artık sınıf mücadelesinin bulunmadığı sonucuna varırız. Bu görüşün ülkemizin bugünkü durumuna uymadığı açıktır."

Maden işçileri bir dinlenme anında gazete okuyup tartışırlarken

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

10.25 Pazar Sineması

Ünlü komedyenler oynuyor

KAPTAN KİDD

Yönetmen: Charless Laumont
Oyuncular: Bud Abbott, LouCostello Charles Laughton
Yapım Yılı: 1952

17. yüzyılda Kral William'ın emriyle açık denizlerde yabancı gemilere dehşet saçan, daha sonra ise adam öldürmek ve korsanlık yapmaktan darağacında sallandırılan bir papazın oğlu olan ünlü Kaptan Kidd'in karikatürize edildiği bir film izleyeceğiz. İki açıkgözler adıyla tanınan iki güldürü ustasının da rol aldığı filmde, kahramanlarımız ufak bir şaka yapmaları yüzünden Kaptan Kidd' in eline düşerler.

Bud Abbott

Lou Costello

18.17 TV'de Sinema

Mavi Boncuk

Yönetmen: Ertem Eğilmez.
Oyuncular: Zeki Alasya, Metin Akpınar, Emel Sayın ve Tarık Akan, Kemal Sunal, Münir Özkul.
Yapım yılı: 1974

Yakışıklı Necmi (T. Akan), Baba Yaşar (M. Özkul), Kamil Usta (Z. Alasya), Süleyman (M. Akpınar), Cafer (K. Sunal) Mıstık (H. Akçatepe) hep birlikte bir gazinoya giderler. Paralarını fiks menüye göre hesaplamışlardır. Fakat hesap umduklarından fazla gelir. Parayı ödeyemeyince garsonlardan temiz bir dayak yerler. Ama bu dayağın acısını Emel Sayın'ı kaçırarak çıkarırlar. Gazino sahibinden Emel Sayın'a karşılık 100 bin lira isterler. Amaçları hem içerledikleri gazino sahibine zarar vermek, hem de fakir fukaranın seyredebileceği ucuz bir gazino açmaktır.

Halkın en acil isteğinin ucuz gazino olduğu mesajı da ayrı bir güldürü unsuru, Metin Akpınar, Zeki Alasya ve Kemal Sunal'ın oyunları zevkle seyredilebilir.

21.20 Ramazan Özel Eğlence Programında neler var?

Ayşe Egesoy, M. Ali Erbil ve Derya Baykal'ın ortaklaşa açacakları Ramazan Özel Eğlence Programında Selahattin Alpay "Aşk Kalbimde Yer Almış" Beyaz Kelebekler "Yaşa Sende", Gönül Yazar, "Doyamadım Sana" ve Dök Zülfünü" şarkılarını söyleyecekler.

Daha sonra sunucular "Ramazan Geldi Hoş Geldi" adlı belgeseli sunacaklar." Neoret Güvenç'in açılış konuşmasını yapacağı belgeselde Haldun Taner'in yazdığı Devekuşu Kabare oyuncularının yeraldığı "Bir Düne Bak Bir Bugüne" oynanacak. Ardından yine Zeki Alasya ve Metin Akpınar "İmadettin-Kemalettin" adlı yine Haldun Taner'in yazdığı bir güldürüyü oynayacaklar.

Elif Naci, Şeref Şenpınar Celal Bulkat'la yapılan açık oturumdan sonra Vasfi Rıza Zobu, Elif Naci, Celal Bulkat'ın sohbetleri yeralacak

"Bugünün Ailesinin Günlük Yaşamından Bir Kesit" adlı Haldun Taner'in oyununda dede, nine, gelin ve torunlardan oluşan bir ailede görüş anlayış, davranışlarda kuşak farklılaşması konu ediliyor.

Ramazan programını Ayhan Önal, Oskay Alptürk, Ayhan Karapars, İsmail Güngör hazırladı.

Televizyonda bugün

10.00 ÇOCUKLAR İÇİN
10.25 PAZAR SİNEMASI
11.35 KAPANIŞ

17.00 HABERLER
17.05 OLİMPİYAT ALTINLARI
17.30 YAŞAYAN DENİZ

Dizide Kaptan Cousteau'nun Titicaca gölündeki araştırmaları konu edilecek.

18.17 TV'DE SİNEMA

Mavi Boncuk

19.44 HAFTANIN ŞARKISI

Programda Televizyon Çocuk Korosu söz ve müziği Yalçın Tura'ya ait olan "Sorular" adlı şarkıyı seslendirecek.

19.48 İFTAR PROGRAMI
20.30 HABERLER
21.20 GECEMİZ
22.26 DALLAS
23.12 HABERLER